

**GOZDNO
GOSPODARSTVO**
SLOVENJ GRADEC D.D.

leto: XXXVIII februar 2006 številka: 2

Viharnik

Poština plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 660 tolarjev.

naslovna tema

Natura 2000

čebelarstvo

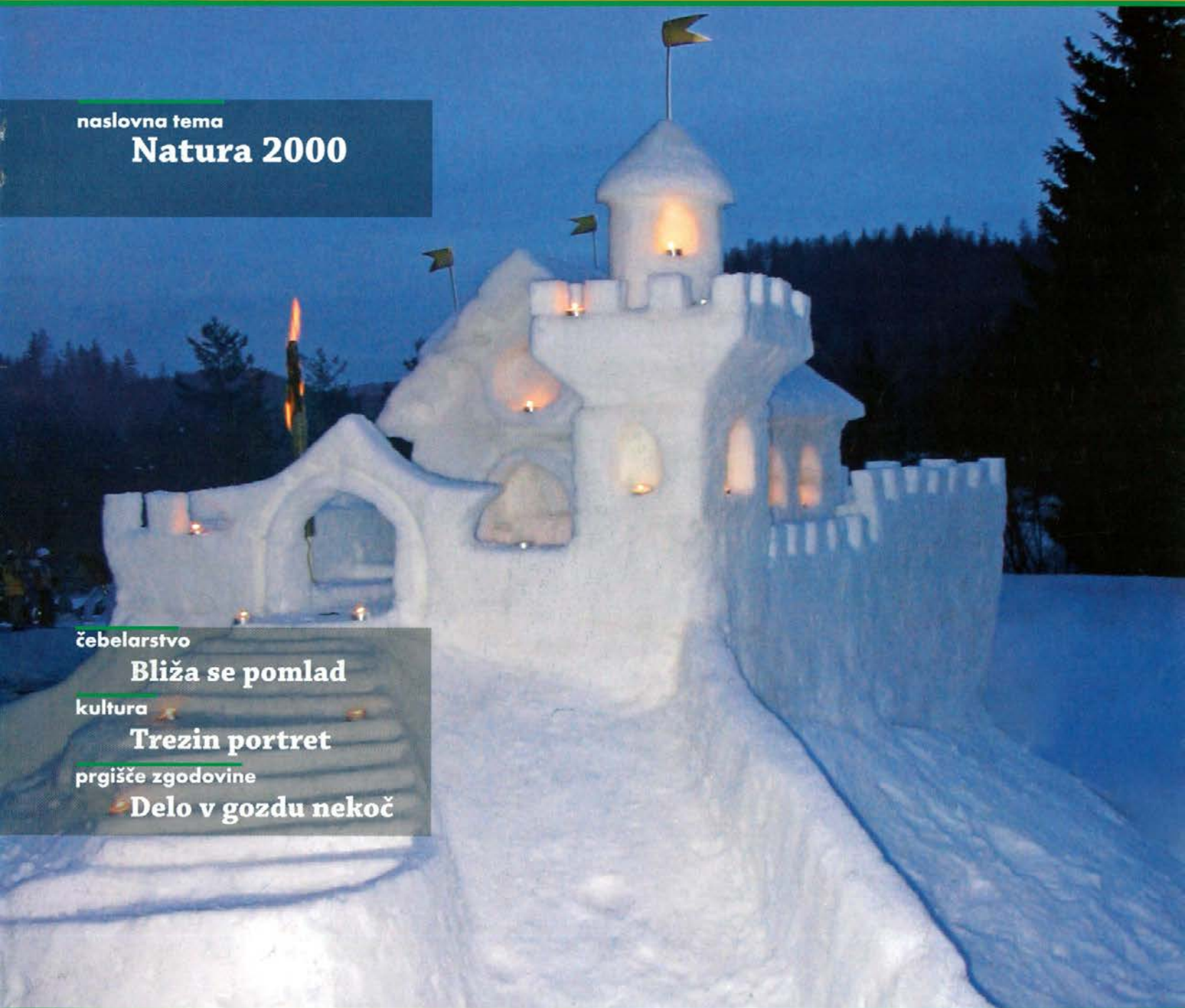
Bliža se pomlad

kultura

Trezin portret

prgišče zgodovine

Delo v gozdu nekoč

Ida Robnik, urednica

Uredniški odbor za izdajanje Viharnika se je 19. januarja sestel na vsakoletni ponovoletni seji. Ocenili smo svoje delo v letu 2005 in sprejeli smernice za nadaljevanje v letošnjem letu.

V letu 2005 je izšlo 11 števk v obsegu med 32 in 52 strani posamezne izdaje, skupno 408 strani, kar je doslej, v 37 letih izdajanja Viharnika, največ. Natančen pregled vsebine po posameznih številkah s

komentarji je pripravil prof. Franček Lasbaher in ga objavljamo v rubriki Kultura in jezik. Naslovnice so bile reprezentančne, vezane na uvodno temo ali opravila v določenem letnem času, v glavnem

z motivi iz življenja na podeželju. Tudi sicer so se bralci navadili na novo obliko, saj v lanskem letu nismo prejeli nobenih pripomb na dizajn, razen kakšnih dobronamernih, kot na primer to, zakaj niso vse strani v barvah. To pa je tudi želja uredništva in upamo, da bomo v letošnjem letu zbrali toliko denarja, da bomo lahko vsaj nekaj izdaj natisnili z več barvnimi stranmi. Uredniški odbor je sprejel tudi vsebinsko zasnovo za leto 2006 z ustaljenimi rubrikami in s predlogom za uvedbo nove rubrike Vprašajte, gozdarski strokovnjak odgovarja, ki bi jo lastniki gozdov prav gotovo občasno izkoristili. Pogovarjali smo se tudi o možnosti, da bi ponovno izdajali prilogo za kmetijstvo. O tem pa se bomo odločali skupaj s kmetijskimi organizacijama Koroškem, če bodo zainteresirane in če bodo projekt podprle tudi finančno. Tudi v letošnjem letu si želimo čim več raznovrstnih prispevkov in vabimo vas, dragi bralci, da sodelujete in sooblikujete svojo revijo tako, da bo vsebina pestra in zanimiva za čim širši krog.

Z leve sedijo: Franček Jurač, Jože Potočnik, Silvo Pritrznik; stojijo: Gorazd Mlinšek, Ida Robnik, Marta Krejan, Jože Repas, Branko Širnik in Davorin Petrovič

Gospodarski načrt Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, d. d., za leto 2006

Silvo Pritržnik, direktor

Strateške dejavnosti družbe so pridobivanje in trženje lesa iz državnih in privatnih gozdov, primarna predelava lesa in trgovinska dejavnost.

Vizija družbe je postati vodilno podjetje na področju pridobivanja lesne mase iz gozda in prevzeti vodilno vlogo pri oskrbi ljudi z lesom za njihove bivalne in energetske potrebe v severovzhodnem delu Slovenije.

Temeljni cilj poslovanja je, da z obstoječimi viri, s sposobnostjo in znanjem ljudi dosežemo zadovoljiv dobiček, zaposleni v družbi pa zadovoljivo plačilo za opravljeno delo.

Družba bo pri izvajanju aktivnosti za doseganje vizije in ciljev izkoristila prednosti in priložnosti, odpravljala slabosti in zmanjševala nevarnosti, ki jo ogrožajo.

Družba bo aktivno upravljala z lastnim kapitalskim premoženjem in skrbela za večanje premoženja kapitalsko povezanih družb.

Družba bo tudi v prihodnje v skladu s koncesijsko pogodbo o izvajanju del v državnih gozdovih pridobivala iz gozda gozdnolesne sortimente, izvajala gozdnogojitvena in varstvena dela ter gozdne gradnje. Koncesijska pogodba je dolgoročna, kar je nedvomno prednost, saj ima družba dolgoročno zagotovljeno delo in s tega naslova možnost ponuditi na tržišče 55.000 m³ oblovin letno. Intenzivnejše sodelovanje z gozdarji pri načrtovanju, načrtno krojenju in pripravi lesa v gozdu ter neposredna odprema lesa s kamionske ceste do lastne predelave in drugih kupcev oblega lesa so prav gotovo notranje rezerve v zmanjševanju stroškov in izboljševanju zadovoljstva kupcev.

Družba bo poleg izvajanja del v državnih gozdovih izvajala dela tudi v gozdovih drugih lastnikov gozdov ter se ukvarjala z odkupom gozdnih lesnih sortimentov na kamionski cesti in na panju. Konkurenca, ki prihaja iz sosednjih avstrijskih žagarskih gigantov, bo vedno bolj prodorna. Izraz »surovinska baza« ima prav gotovo kolonialni prizvok in ga je potrebno izločiti iz besednjaka v našem okolju. V tem pogledu se bomo povezovali z drugimi subjekti, ki delujejo v slovenskem in koroškem prostoru na področju odkupa, prodaje in predelave lesa iglavcev.

Centralno lesno skladišče v letu 2006 organizacijsko ne bo samostojen proces, temveč delno nekakšna podaljšana logistika za odpremo oblega lesa iz gozdarske proizvodnje in odkupa lesa ter kot prevzem in priprava lesa za lastno predelavo.

Družba bo razvijala primarno predelavo iglavcev, medtem ko bo razvoj primarne predelave listavcev izvajala preko povezane družbe GG INPO. Dejavnost bo koncentrirana na lokaciji v Otiškem Vrhu s sodobno opremo za pripravo in obdelavo oblovine, najsoodobnejšo opremo za žaganje in s tehnološko sicer zastarelo, vendar še vedno ustrezno linijo za beljenje in pripravo lesa za žaganje. Z intenzivnejšim tržnim pristopom in ustrezno kadrovske zasedbo na področju primarne predelave bomo v letošnjem letu optimalno izkoristili tehnološke in surovinske danosti.

Področje trgovske dejavnosti predstavlja predvsem trgovanje z lastnimi in lesnimi proizvodi drugih proizvajalcev ter orodij in opreme za delo v gozdu na področju maloprodaje.

Družba ima tri maloprodajne enote. Dve, in sicer v Slovenj

Gradcu in Radljah, sta specializirani za prodajo posebne gozdarske opreme in zaščitnih sredstev za delo v gozdu ter servisiranje orodja za gozdarstvo. Trgovina v Ptujju ima dolgoletno tradicijo pri prodaji žaganega lesa. Na tej lokaciji bo družba plasirala svoje izdelke iz primarne predelave. Poleg tega bo tržišče oskrbovala tudi z drugimi proizvodi iz lesa za gradbene in mizarske potrebe.

Upravno področje predstavlja dejavnosti upravnih služb, ki so hkrati tudi podpora strateškemu vodenju in odločanju uprave ter vodenju skupnih zadev. Upravna služba obsega področja informacijske tehnologije, človeških virov, financ, računovodstva, pravnih zadev in drugo. Trženje ima na nivoju podjetja funkcijo usklajevanja, razvoja in strateškega usmerjanja prodaje ter raziskovanja novih proizvodov in iskanja novih tržnih priložnosti. Operativno trženje je organizirano na nivoju procesov za gozdne proizvode (obli les), primarne predelave (žagan les in žagarski ostanki) in trgovine (trgovsko blago).

V procesu izboljševanja bo družba izkoristila predvsem notranje rezerve s povečanjem produktivnosti, z zmanjševanjem stroškov, organizacijsko fleksibilnostjo, povišanjem prodajnih učinkov, motivacijo zaposlenih in izboljšanjem komunikacije med sodelavci na vseh nivojih.

bilnostjo, povišanjem prodajnih učinkov, motivacijo zaposlenih in izboljšanjem komunikacije med sodelavci na vseh nivojih.

Z uvajanjem procesa nenehnih izboljšav podjetja z orodji, ki jih ponuja metoda 20 K, s ciljnim vodenjem, zmanjšanjem stroškov, skrajšanjem časa notranjih transportnih poti, skratka z odpravljanjem pomanjkljivosti in z izkoriščanjem notranjih rezerv bo družba dosegla boljše poslovne rezultate.

Naravno bogastvo Koroške in Natura 2000 – vnukom v dar

Martin Vernik

Slovenija – vroča točka ohranjene narave v Evropi

Slovenija ima zaradi razgibanosti terena neke na stičišču Panonske nižine in Alp z vplivi Dinaridov in Mediterana izredno veliko biotsko raznovrstnost. Ta se kaže tako v številu različnih rastlinskih in živalskih vrst kot tudi v pestrosti različnih življenjskih okolij. Je pravi biser Evrope. S tradicionalno rabo in razumevajočim odnosom do narave v preteklosti smo vse do danes kljubovali pretiranemu uničenju našega naravnega bogastva. Varovanje in ohranjanje naravnih lepote, ki nas vedno znova navdajajo s potrebno energijo, je danes že nujna. Zaradi sprememb in pritiska na izkoriščanje naravnega okolja se moramo vedno bolj zavedati, da ne moremo varovati le vrst, pač pa tudi njihova življenjska okolja. Zato je potrebno opredeliti območja ohranjanja narave, kjer lahko svoj prostor in ustrezne pogoje najdejo številne ogrožene rastline in živali. Poleg naravnih vrednot, ki jih je na Koroškem kar 692 (drevesa, potoki in druge hidrološke naravne vrednote, botanične, zoološke, geološke in geomorfološke naravne vrednote), imamo v Sloveniji tudi območja, ki so zavarovana. Edino večje zavarovano območje na Koroškem je krajinski park Topla v občini Črna na Koroškem. Veliko območij pa je še vedno predlaganih za zavarovanje: Pohorje ter območje Karavank in Kamniško-Savinjskih Alp kot regijska parka, kot krajinski parki pa Smrekovec, Huda luknja – Paški Kozjak, Košenjak v občini Dravograd, Pernice v občini Muta, osameli kras nad Radljami ter Remšnik, prav tako v občini Radlje. Nadalje imamo območja, ki so po svoji ekološki funkciji pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti tako živalskih kot rastlinskih vrst

in tudi njihovih življenjskih okolij. Velike spremembe pa je ohranjanje narave doseglo z vstopom v Evropsko unijo. V zadnjih desetletjih se biotska raznovrstnost v Evropi dramatično in pospešeno zmanjšuje in izgublja. Človek krči naravna bogastva in s tem izginjajo živalske in rastlinske vrste ter njihova življenjska okolja. Na primer mokrišča v severni in zahodni Evropi so se v zadnjih desetletjih skrčila za okoli 60 %. Evropska agencija za okolje potrjuje, da upadajo številne evropske vrste: 64 evropskih endemičnih rastlin je v naravi že izumrlih, 45 % vrst metuljev in 38 % vrst ptic pa se šteje za ogrožene vrste. Pritiski, ki so povzročili to upadanje (urbani, infrastrukturni in turistični razvoj, intenziviranje kmetijstva in gozdarstva itd.) v zadnjem desetletju niso prenehali. Da bi zaustavili upadanje biotske raznovrstnosti v Evropski uniji, je bilo

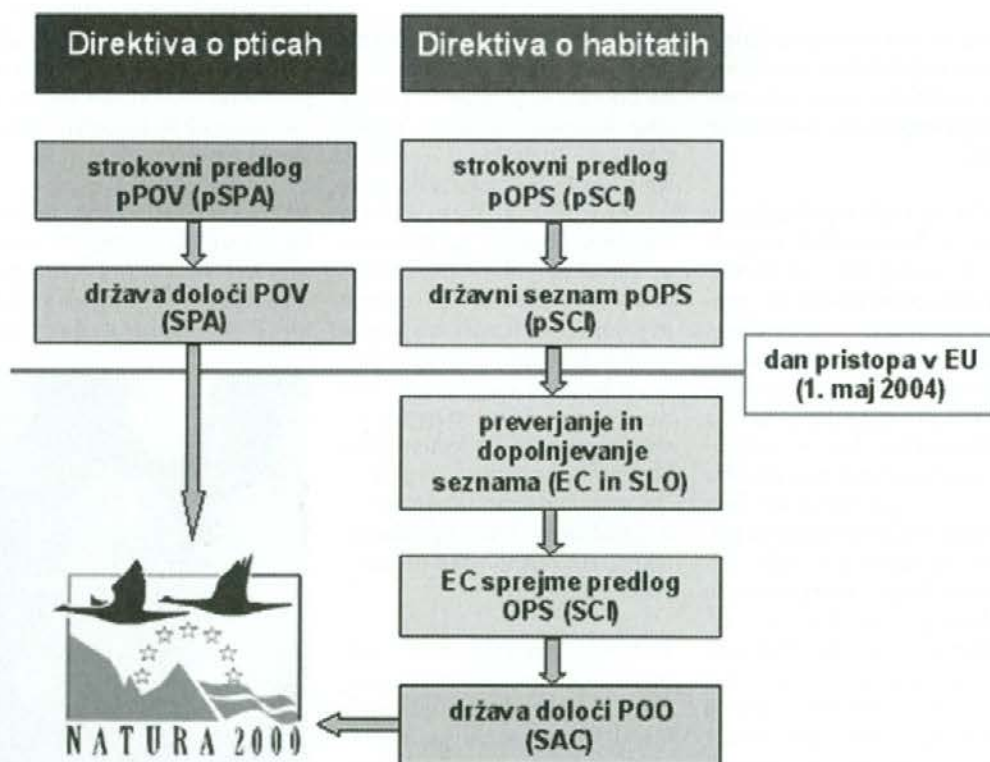
potrebno ukrepati – del odziva EU na ta izziv je Natura 2000.

Kaj pravzaprav je Natura 2000?

Natura 2000 je evropsko omrežje območij, ki so pomembna za ohranitev rastlinskih in živalskih vrst, ogroženih na področju Evrope. Temeljni cilj teh območij je ohranjanje biotske raznovrstnosti za bodoče rodove. Vrste in značilna življenjska okolja, ki jih imenujemo habitati, obravnava dve direktivi Evropske skupnosti, in sicer **Direktiva o pticah** in **Direktiva o habitatih**. Določitev območij Natura 2000 je bila obveznost naše države pred vstopom v Evropsko unijo. Nastajajoče omrežje Natura 2000 postaja poglobljen nosilec varstva narave v združeni Evropi.

Omrežja Natura 2000 ne smemo zamenjevati z zavarovanimi območji in tudi niso sistem

strogih naravnih rezervatov, ki bi izključeval vse človekove dejavnosti. Čeprav bo mreža zagotovo vključevala tudi naravne rezervate, bo večina zemljišč tudi v prihodnje v zasebni lasti, pri čemer bo moralo biti gospodarjenje z zemljišči trajnostno v ekološkem, ekonomskem in družbenem smislu. Pomembno je torej, da se razvoj na teh območjih usmerja tako, da se naravno bogastvo še naprej ohranja in se ne poslabša. To bogastvo ohranjajo za nas ljudi, ki živijo na teh območjih: kmetje, gozdarji, planinci, ribiči ali lovci. Dolga stoletja so živeli z naravo, jo spoznavali in z naravnimi dobrinami gospodarili tako, da je niso osiromašili. Naša naloga je, da to za naše zanamce storimo tudi mi. Zato se vsak poseg oz. plan, ki bi lahko imel vpliv na stanje živalskih in rastlinskih vrst ali na njihova življenjska okolja, presoja, s čimer

EC – Evropska komisija, p – predlog, POV – posebno območje varstva = SPA – Special protection area, OPS – območje, pomembno za Skupnost = SCI – Site of Community Interest, POO – posebno območje ohranitve = SAC – Special area of conservation.

se ugotovijo možni negativni vplivi. Če se ugotovi, da negativnih vplivov ni, je poseg na tem območju mogoč.

Hypodrias maturna - gozdni postavnež

Natura 2000 je torej za vsako članico EU edinstvena priloznost, da izkaže skrb za skupno, zdravo in naravno okolje, ki je vir našega bogastva. Zato moramo okrepiti varovanje biotske raznovrstnosti skupaj z znanstvenimi, ekonomskimi, socialnimi, kulturnimi in regionalnimi zahtevami. Ohranjanje narave je lahko del usklajene rabe prostora, ki je združljiva z mnogimi ekonomskimi interesi trajnostnega razvoja. Ohranjanje narave skozi Naturo 2000 zato ne pomeni omejevanja. Prej nasprotno! Pomeni priloznost za razvoj in pridobivanje finančnih sredstev iz mnogih evropskih programov.

Biseri slovenske narave v Evropski skupnosti

Kako poteka določitev območij Natura 2000?

Določitev območij Natura 2000 je dolgotrajen postopek, ki ga z Evropsko komisijo usklajuje Ministrstvo za okolje in prostor. Pomemben partner pri projektu je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa tudi drugi ministrski resorji. Do vstopa v EU je bila Slovenija dolžna posredovati predloge območij, ki so pomembna za ohranitev evropsko pomembnih vrst in habitatov. Direktiva

o pticah določa, katera območja so pomembna za ohranjanje ogroženih prostoživečih vrst ptic in opredeljuje t. i. posebna območja varstva (POV ali s

tujo kratico SPA). 26 območij, kolikor smo jih opredelili v Sloveniji, je danes že del omrežja Natura 2000. Na Koroškem sta dve taki območji – Pohorje ter Kamniško-Savinjske Alpe in vzhodne Karavanke. Direktiva o habitatih opredeljuje območja, pomembna za Skupnost (OPS ali s tujo kratico SCI). Sledi preverjanje Evropske komisije in dokončno sprejete predloge država določa kot posebna območja ohranitve (POO ali s tujo kratico SAC). Tako se na podlagi obeh direktiv določa območja Natura 2000.

Kako doseči ugodno ohranitveno stanje?

Območja, ki so opredeljena kot predlogi območij Natura 2000, so praviloma dobro ohranjena, kar je rezultat ustreznega ravnanja v preteklosti. Državam članicam je prepuščeno, da same izberejo najprimernejši način. Na območjih, kjer je gospodarjenje ugodno za naravo, bo potrebno v bodoče le zagotavljati primerno rabo. Gospodarjenje in koriščenje prostora se bo opredelilo v načrtih upravljanja. V neki meri podobne načrte upravljanja pri nas že poznamo – na primer gozdnogospodarski načrti. Države članice same določijo varstvene usmeritve. Zavarovanje je le ena izmed možnosti ohranjanja stanja na območjih Na-

tura 2000, nikakor pa ne edina.

Kaj prinaša Natura 2000?

Dejavnosti znotraj območij zaradi ohranjanja ne bodo prepovedane. Ohranitev vrst in habitatov ni nezdržljivo z različnimi tradicionalnimi rabami, kar velja tako za gospodarjenje z gozdovi in kmetijskimi površinami kot tudi za lov, planinarjenje ... Obstoj mnogih življenjskih okolij, kot so na primer suhi in vlažni travniki, je mogoče zagotoviti le s stalno sonaravno rabo, s pašo ali košnjo. Znotraj večjih območij bodo opredeljene različne cone, znotraj katerih bo opredeljena mogoča raba prostora. Dejavnosti, ki bi lahko imele negativen vpliv na ohranitev ugodnega stanja, se presojajo v okviru celovite ocene vplivov na okolje, upoštevaj pa je tudi javni interes. Dodatni stroškov za prebivalce območij Natura 2000 ne bo. Prej nasprotno, saj območje Natura 2000 pomeni veliko prednost pri pridobivanju državnih sredstev (SKOP) in sredstev različnih evropskih skladov. Ti niso namenjeni izključno ohranjanju narave, ampak tudi razvoju podeželja (strukturni skladi, program LIFE, Interreg, Phare, Leader+ idr.). Pomembno je, da smo pripravljeni na črpanje sredstev iz teh skladov, kar pa pomeni, da bomo znali organizirati dobra partnerstva in pripraviti dobre projekte, s katerimi bo mogoče pridobiti evropska sredstva. Pri tem seveda moramo zagotoviti tudi lastni finančni delež, ki je na pram prejetim sredstvom razmeroma majhen, potrjuje pa lastno iniciativo in resno partnerstvo pri izvedbi projekta.

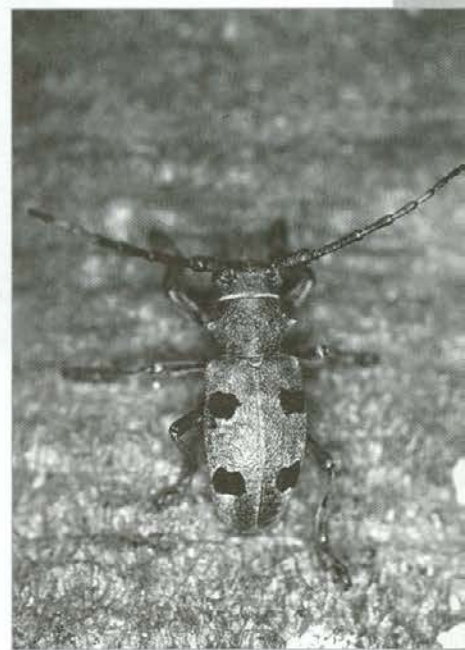
Na Koroškem predlagana območja Natura 2000

Slovenija ima v primerjavi z ostalimi državami EU še razmeroma dobro ohranjeno naravo. Zaradi geografske lege med Alpami, morjem, Dinarskim svetom, srednjo Evropo in Panonsko nižino sta naše rastlinstvo in živalstvo izredno pestra in bogata. Na Koroškem sta, kot že reče-

no, dve območji del omrežja Natura 2000. Ti dve območji sta bili razglašeni po direktivi o pticah in sta pomembni za ohranjanje evropsko ogroženih vrst ptic. To sta posebni varstveni območji (PosVO):

- Kamniško-Savinjske Alpe in vzhodne Karavanke ter
- Pohorje.

Po direktivi o habitatih so območja zaenkrat v fazi predloga. Predlaganih posebnih varstvenih območij (predlagano PosVO) po tej direktivi je na Koroškem 23.

Morimus funereus - bukov kozliček

Kamniško-Savinjske Alpe in vzhodne Karavanke

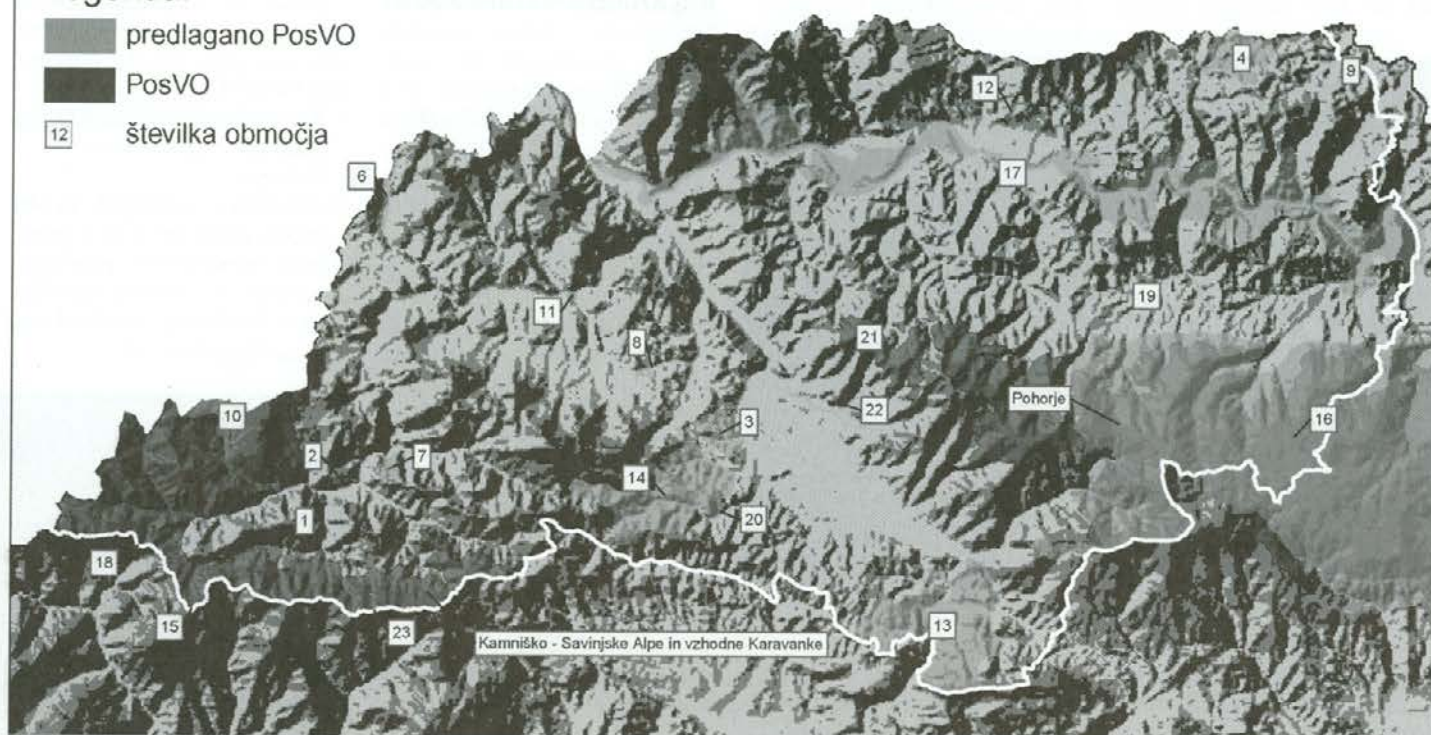
Kamniško-Savinjske Alpe in vzhodne Karavanke so območje, ki je predlagano po Direktivi o pticah. Območje je redko poseljeno, prevladuje gozdnata krajina. Na tem območju gnezdi kar 1/4 slovenske populacije malega skovika, ki spada med skupino sov. Mali skovik je naša najmanjša sova, približno velikosti vrabca. Zgoraj je sivorjav s svetlejšimi pegami, spodnja stran pa je svetlejša s temnimi lisami. Hrani se z manjšimi glodalci in pticami. Gnezdi v starih duplih detlov in zoln. Najraje ima smrekove gozdove z vrzelmi in jasami, kjer lahko lovi plen. Druga pomembna vrsta sov na tem območju je koconogi čuk. Območje je pomembno še za divjega petelina, ruševca,

Legenda:

■ predlagano PosVO

■ PosVO

12 številka območja

1. Cvelbar - skalovje	9. Čermenica s pritokom	16. Pohorje	grabnom
2. Obistove skale	10. Peca	17. Zgornja Drava s pritoki	21. Kremžarjev potok izvir
3. Ježevec	11. Votla peč	18. Olševa - borovja	- izliv v Barbaro
4. Potočnikov potok	12. Huda luknja pri Radljah	19. Velka s Slivniškim po-	22. Barbarski potok s pritoki
5. Vrhe - povirno barje	13. Huda luknja	tokom in Lahinski potok	23. Smrekovsko pogorje
7. Žerjav - Dolina smrti	14. Razbor	20. Suhadolnica Suhi dol	24. Šentanelška reka
8. Pikrnica - Selčnica	15. Raduha	- sotočje z Martiževim	

nad gozdno mejo pa za tretjo koconogo kuro – belko. V skalnih stenah gnezdi še sokol selec, ki je zaradi uporabe pesticidov ogrožen tudi pri nas.

Pohorje

Vse prej omenjene ptice, razen belke in sokola selca, so nosilne vrste tudi na območju Pohorja. Ruševca je gozdna kura, ki stalno živi na zgornji gozdni meji, v pasu ruševja. Ponavadi se ti ptiči držijo v skupinah. Zgodaj spomladi so za vrsto značilni svatovski plesi, ko se samci borijo za naklonjenost samic. Pozimi ga srečamo le redko. V zimskem obdobju je tudi zelo občutljiv, saj z bežanjem pred vsiljivci izgublja energijo. V zgodnjih spomladanskih jutrih na skrbno izbranih mestih v gozdu s petjem oznanja svatovsko razpoloženje tudi divji petelin. Takšne kraje, kjer samci na zanimiv način dvorijo svojim izbrankam, imenujemo rastišča. Mladiči, imeno-

vani kebčki, se v rani mladosti v poletnih mesecih prehranjujejo predvsem z mravljami in njihovimi jajčeci, ko odrastejo, pa posegajo po jagodičju, predvsem imajo radi borovnice. Divji petelin je ptica, ki je zelo občutljiva na spremembe v okolju. V gozdovih Pohorja je bil do nedavnega precej pogost in Pohorje je veljalo za njegov tipični življenjski prostor. Motorni promet, še posebej pa motorne sani in motorji, na rastiščih povzročajo upad števila osebkov tako divjega petelina kot tudi ruševca. Če tega v prihodnjih letih ne bomo uspeli zaježiti, se bodo populacije še naprej zmanjševale in dolgoročno jim grozi izginotje. Prepoved vožnje v naravnem okolju velja že od leta 1996, pa država kljub javnemu kršenju ni sposobna zagotavljati načel te vladne uredbe. V primeru poslabšanja stanja lahko evropska komisija zapre priliv evropskih sredstev,

dokler se stanje ne izboljša. To se je v nekaterih evropskih državah že zgodilo. Z usmerjanjem turistične dejavnosti ter z ustreznim načinom gospodarjenja z gozdovi lahko upadanje zaustavimo, vendar je za to potrebno sodelovanje vseh nas. Predvsem moramo najprej osvestiti tiste, ki morda tega ne vedo, svojim znanjem pa bodo želeli zapustiti lepote, ki so jih uživali sami.

Vrste in njihova življenjska okolja kot predlagana posebna varstvena območja

Na Koroškem je opredeljeno 23 potencialnih posebnih varstvenih območij (območij Natura 2000) po Direktivi o habitatih (92/43/EGS), kar predstavlja okrog 13 % površine celotne regije. Večino (~75 %) predstavlja gozd. Ekstenzivnih travnikov je okrog 5 % (Vir: Raba tal, MKGP

1995-2001). Pet habitatnih tipov (značilnih življenjskih okolij) je prednostnih in so v nevarnosti, da izginejo – barja, barjanski gozdovi, vrstno bogata travnišča, ruševje, javorovi gozdovi v grapah. Izmed rastlin so kvalifikacijske vrste tri. Najbolj poznana je zagotovo Zoisova zvončnica, ki je znan endemit Karavank, Kamniških in Julijskih Alp. Le-ta nam je še posebej v ponos, saj je vpis na seznam ogroženih rastlinskih vrst predlagala Slovenija, kjer je tudi večina celotne populacije te lepe rastline. Orhideje loeselijske grezovke morda ne bomo prepoznali, saj se zelo razlikujejo od sobnih orhidej z velikimi cvetovi, zagotovo pa smo lahko ponosni, da jo na Koroškem še najdemo, saj je v Sloveniji zelo redka. Na sploh je 75 vrst orhidej, ki rastejo v naravi v Sloveniji, najbolj ogrožena družina rastlin. Vzrok je predvsem v neprimernem gospodarjenju:

intenzivno kmetovanje, pretirano gnojenje, izsuševanje in melioriranje travnikov ter opuščanje in s tem zaraščanje travniških pobočij. Za Koroško je značilna dobra ohranjenost vodotokov. Kar 8 potokov naseljuje močna populacija navadnega koščaka, zato so tudi ti predlagani za vključitev v omrežje Natura 2000. Ohranjanje naravne struge in zmanjševanje onesnaževanja, predvsem kmetijskega, je bistveno za ohranitev ne samo raka, temveč tudi dveh evropsko ogroženih kačjih pastirjev, za katere smo opredelili potencialno območje Natura 2000. Izmed kvalifikacijskih vrst živali so pomembni še metulji (5 vrst), hrošči (4 vrste), dvoživke (2) in sesalci (netopirji – 4 vrste).

Hribski urh in veliki pupek sta dvoživki, vezani na potoke in mokrišča v gozdnem prostoru v višjih nadmorskih višinah. Za vse vrste hroščev je pomembno ohranjanje gozdnih habitatnih tipov, saj imajo značilen dolg razvojni cikel. Vsi bomo prepoznali rogača, za katerega ohranjamo hrastova drevesa, ali pa bukovega in alpskega kozlička, ki sta si navidez tako podobna. Močvirskega krešiča pa bo ob potokih z velikim deležem odmrle biomase prepoznalo le bolj strokovno oko. Za ohranjanje vseh vrst je potrebno ob sečnji v gozdu predvideti puščanje dovolj velikega deleža odmrle biomase, padlih dreves, predvsem listavcev, predvsem pa, kakor se da hitro spraviti po-

sekan les, da hrošči vanj ne za-
ležejo jajčec, saj imajo tudi do štiri leta dolg življenjski cikel. Na gozdni prostor sta vezani tudi dve vrsti metuljev (gozdni postavnež, za katerega so pomembni sestoji velikega jesena v grapah potokov, in črtasti medvedek, ki je vezan na rastlino, imenovano konjska griva). Na negojenih suhih in mokrih travnikih Koroške pa nas bodo razveselili še drugi evropsko ogroženi metulji: travniški postavnež, močvirski cekinček in bakreni senožetnik. Za vse vrste metuljev je pomembno ohranjanje travnišč kot prehranjevalnega in razmnoževalnega življenjskega prostora.

Velik pritisk na območja predstavlja turistična dejavnost. Če bomo uspeli usmerjati turistično dejavnost, problemov z ohranjanjem skalnatih pobočij (6 območij) ne bo. Enako velja tudi za jame (3 območja). Posebno mesto ima prostor človeka za netopirje in prav zato so tudi območja naselij vključena v Naturo 2000.

Za vse nadaljnje informacije se lahko obrnete na Zavod RS za varstvo narave, območna enota Maribor, Pobreška cesta 20, 2000 Maribor. Lahko nas tudi pokličete na telefonsko številko 02 333 13 75 ali napišete elektronsko sporočilo na martin.vernik@zrsvn.si.

Več pa lahko najdete na spletnih straneh:

www.zrsvn.si
www.natura2000.gov.si

Tetrao urugallus – divji petelin

**GOZDNO
GOSPODARSTVO**
SLOVENJ GRADEC D.D.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1
2380 Slovenj Gradec

Obveščamo vas, da odkupujemo vse vrste lesa iglavcev:

- **hlodovino smreke, jelke, bora, macesna**
- premeri od 20 cm na tanjšem delu hloda
- dolžine 4 m do 12 m
- **hlodovino iglavcev za paletno proizvodnjo** (trda rjavina)
- premeri od 20 cm na tanjšem delu hloda
- dolžine od 4 m naprej
- **drogove iglavcev za potrebe Imont Dravograd, d. o. o.** (smreka, jelka, bor, macesen)

Dimenzije drogov:

dolžina	premer na vrhu	premer na sredini	premer na debelejšem delu
6 m	14–16 cm	16–19 cm	18–21 cm
7 m	15–16 cm	16–19 cm	18–21 cm
8 m	16–17 cm	17–20 cm	19–22 cm
9 m	16–17 cm	18–21 cm	19–22 cm
10 m	17–19 cm	19–22 cm	20–24 cm
11 m	17–19 cm	19–22 cm	21–24 cm
12 m	18–20 cm	20–23 cm	22–25 cm
13 m	19–21 cm	21–24 cm	23–26 cm
14 m	19–21 cm	22–25 cm	24–27 cm
15 m	20–21 cm	23–26 cm	25–28 cm

- **tehnični les iglavcev** (smreka, jelka, bor, macesen)
- premeri od 10 do 19 cm na tanjšem delu hloda
- les mora biti polnolesen - padec premera naj ne bi bil večji od 1 cm na m
- dolžine 4 m ali 8 m
- **celulozni les iglavcev I. kl.** (smreka, jelka)
- premeri od 8 cm na tanjšem delu do 45 cm srednjega premera hloda
- les mora biti zdrav
- **celulozni les iglavcev II. kl.** (vse drevesne vrste iglavcev)
- premeri od 8 cm na tanjšem delu hloda
- les, napaden od gnilobe in nad 45 cm srednjega premera hloda

Kontaktne osebe:

Božo Vrhnjak: 02 87 87 010, 031 575 172
Ivan Martini: 041 656 005
Robi Uršej: 051 606 872

Informativni gozdarski storži v januarju

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Zakorakali smo v leto 2006 v upanju, da bo vsaj takšno kot prejšnje ali pa boljše. Na dogajanja v gozdu bo vplivalo predvsem vreme, posredno pa tudi na vse, ki skrbimo za načrtno sonaravno gospodarjenje z njim, pa tudi na vse izvajalce načrtovanih del v njem. Upam, da ne bomo deležni kakšnih naravnih ujm in pretresov ter nenadnih nevremen-skih sprememb v gozdarstvu. Bodimo optimisti in trdni pri nadaljnjem delu.

v začetku že močno zasneženega meseca. Rahlo je snežilo 1., močneje pa 2. januarja (v dolini okrog 12 cm, višje 20 cm in več). 3. januarja smo bili v dolini deležni rahlega deževnega rosenja. Snežilo je še v noči iz 5. na 6. januar, in sicer lokalno različno. Zadnje tri dni v poročevalskem mesecu pa se je čez dan za kakšno uro celo otoplilo tja do 4° C.

Debela snežna odeja je zelo otežkočala gibanje divjadi, predvsem srnjadi. V zimskem

bazenih, že lansko leto pa je kontrolna akcija lovcev potekala samo v Dravogradu. Pri pregledu sodelujeta lovski inšpektor Drago Križan, ki je že dolga leta tudi gozdarski inšpektor, in Tone Pridigar (ZGS OE Slovenj Gradec). Dobljene podatke so sprotno vnašali v računalnik, ti pa bodo po končani analizi služili za izdelavo lovskogojitvenih načrtov za naslednjo lovsko sezono. Podrobne analize odstrela in pogina nas v kombinaciji z gozdarskimi podatki (poškodovanost sesotjev po divjadi – objedanje, lupljenje) seznanjajo tudi o stanju naših gozdov.

Čeprav je zimski čas najbolj primeren za delo v gozdu, saj v tem času s sečnjo, spravilom in transportom hlodovine v gozdu povzročamo zelo malo poškodb, so bila izvajalska dela v januarju zelo otežkočena. Les, kateri ni poln drevesnih sokov (čas mirovanja oz. čas izven vegetacijske dobe), je bolj kvaliteten in obstojen od tistega, ki je posekan v poletnem času. Gozdar pa mora biti v gozdu prisoten v vseh letnih časih. Obhodi in ogledi gozdov so v zimskem času potrebni za odkrivanje morebitnih snegolomov in lanskim jesenskim žarišč lubadark (v glavnem imajo po lubadarjih napadena drevesa še zelene in rahlo ovenele krošnje, z debel

pa že odpada lubje). Te bo potrebno še pravočasno sanirati, da se podlubniki v spomladanskem času ne bodo prenamnožili in ogrozili zdravih delov gozdov. Zato prosimo lastnike gozdov, da tudi sami pričnejo z ogledom svojega gozda in o morebitnih žariščih obvestijo svojega revirnega gozdarja.

V januarskih zasneženih dneh smo gozdarji javne gozdarske službe opravljali razna pisarniška dela, kot so pisanje raznih poročil, obnova gozdnogojitvenih in gozdnogospodarskih načrtov in izobraževanje. Sodelovali smo tudi z lastniki gozdov, ki so se prijavili na razpis koriščenja subvencij za vlaganje v zasebne gozdove (gojenje, varstvo gozdov) po Enotnem programskem dokumentu (EPD 2006,2007,2008) in so dobili od Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja sklep o obnovitvi postopka. Pomagali smo jim, da so še pravočasno poslali popravke in dopolnitve nazaj na Agencijo.

V januarju smo bili aktivni tudi pri osveščanju šolske mladine. Kar nekaj osnovnih šol je imelo šolo v naravi, katero so preživljali v Črni na Koroškem (OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koriškem) in na smučiščih nad Grmovškovim domom na Pohorju. Pripravili smo jim zanimiva predavanja.

Snežna kučma

Za trdoto pa je poskrbel že na začetku leta tudi mraz, saj so najnižje dnevne temperature na Koroškem nihale med 0° in -23° C, pa tudi najvišje dnevne temperature so se v vseh januarskih dneh gibale v glavnem pod 0° C (tudi do -8° C). Najhladneje je bilo 25. januarja, ko so v Slovenj Gradcu izmerili -23° C. Na Babnem polju se je zrak ohladil na -25°, v Moskvi so prezebali pri -34°, v Sibiriji pa si lahko postal trd pri -51° C. Torej je v januarju prevladovalo izjemno mrzlo, predvsem pa lepo vreme. Na Koroškem smo zabeležili v dolini 15 jasnih do delno jasnih dni, več sonca so imeli v višjih predelih (inverzija). Oblačnih in delno oblačnih dni je bilo 13, prevladovala pa je predvsem nižinska oblačnost. Nekaj snežnih padavin smo imeli

času si divjad poišče za preživetje primerni prostor ali zimovališče, kjer v miru pričaka bolj ugodne razmere. Miru pa je v naših gozdovih iz leta v leto vse manj, zaradi česar je divjad v stalnem gibanju. Prekomerno gibanje v težkih zimskih razmerah povzroča pri divjadi nenačrtno trošenje že v jeseni akumulirane energije. Lovci opozarjajo tudi na velik pogin srnjadi, katerega povzročajo klateški psi. Zato naprošajo vse lastnike psov, da jih ne spuščajo s povodcev. V januarju so lovci izvedli pregled odstrela in odvzema divjadi v preteklem lovopustnem obdobju. Pregled je potekal pod vodstvom strokovne komisije v prostorih Koroške lovske zveze v Dravogradu. Prejšnja leta so lovci izvajali preglede po lovskogojitvenih

Naravnik pod Uršljo goro

Martina Cegler, abs. agr.

Domačini v veliki večini vsi dobro poznajo prijetno planinsko postojanko, imenovano Ajda, ki se nahaja na pobočju Libeliške gore. Mimo nje pelje prijetna rekreacijska pot, po kateri se radi podajo tako posamezniki kot skupine, zlasti šole v naravi, skavti, prijatelji, ki pridejo samo na oddih v ta dušo in srce pomirjajoč kraj ... Seveda morajo med tem tudi kaj pojesti, saj se samo od ljubezni - takšne ali drugačne - ne preživi. Kot naročeno so torej ob poti iz Libelič do Strojne in naprej proti Šentanelu ter na drugo stran zopet proti Ravnem na Koroškem ter Dravogradu t. i. postojanke - kmetije, velika večina ekoloških, na katerih se da vedno dobiti kaj dobrega tudi za v želodec in tako lahko ljubezen do vsega in vseh doživiš v popolnosti. Tik poleg Ajde je ekološka kmetija »Pri Komežu«, kjer gospodari mlada družina Koroš, katere člani so gospodar Stanko, gospodinja Milena, njun 17-letni sin Peter, stari oče ter pomočnik pri kmečkih opravilih Rok.

Kmetija je v ekološki način kmetovanja usmerjena že šest let, glavna dejavnost pa je vzreja krav dojilj ter telet, ki jih oddajajo za zakol pri teži od 140 kg naprej. Obseg kmetije je 42 ha, od tega je kar 27 ha gozda, ki poleg živinoreje pomeni pomemben vir dodatnega prihodka, saj ima gospodar Stanko tudi žago za razrez, ostalo pa so pašniki in travniki. Živine je trenutno 15 glav, povprečno pa letno odda do 10 telet. Oba z ženo hodita še v službo, in sicer Stanko služi kruh tudi »pri sosedih«, v Avstriji, kjer je pomočnik pri različnih kmečkih opravilih na večjem kmetijskem obratu. Kot sam dodaja, se pri delu nauči veliko koristnega in praktičnega (mogoče to v razmislek tudi katerega od mlajših gospodarjev, ki razmišljajo o virih dohodka za vlaganje na svojem gospodarstvu). Njegova žena Milena je medicinska sestra v domu starostnikov v Črnečah.

Hlev je velik in prostoren, a žal še ni urejen na prosti izhod, imajo pa živali vsak dan možnost sprehajanja in gibanja v velikem prostornem zimskem izpustu; le ob hudem mrazu imajo živino raje v hlevu, saj

so imeli lani zaradi pljučnice izgubo kar dveh telet (ob misli na to, Stanko še zdaj ne more skriti solz v očeh). Dodajam, da bi mogoče zaradi pojava nenadnega mraza bilo treba razmisliti, ali ne bi bilo dobro po-

Takšni muzeji bi lahko »zrasli« na več gospodarstvih ...

V hiši, ki je lepo urejena v kmečkem slogu, so me prijetno presenetile tudi slike, na katerih so upodobljene stare lesene hiše in kašte s Koro-

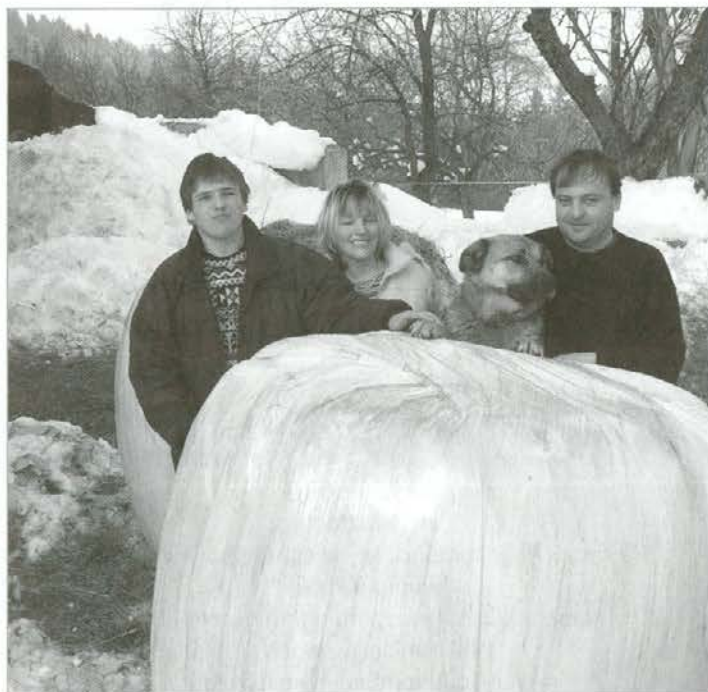

leg hlevske zaščite z nastilom pozimi na prostem poiskati še kakšno drugo in tako ne bi bilo strahu za obolenja mladih živali, ki potrebujejo veliko gibanja. Vesela pa sem, da nasploh za varovanje živine na posestvu ne uporabljajo toliko električne ograje, temveč je zaščita lesena, kar je tudi bolj prijazno do živali, učinkovito ter varčevalno.

Družina si je iz skromne lesene hišice uredila prijetno hišo s fasado sončno rumene barve, ki že na daleč daje vtis domačnosti in prijaznosti. Kot je navada, so tudi tukaj vsi, ki jih pot zanese mimo, prijazno postreženi. Zraven hiše stoji kašta, ki bo letos dopolnila častitljivih 100 let. Stankovi predniki so jo kar z voli pripeljali iz Avstrije ter jo postavili na zdajšnje mesto, je pa tipična koroška kašta, vredna ogleda in ohranitve, v njej pa si bo gospodar uredil tudi muzej vseh kmečkih stvari, ki so romale iz roda v rod in tako bodo namesto v pozabo v trajen spomin.

ške, ki so nekdanj dajale toliko toplote kmečkim družinam in ki so simboli našega porekla; saj veste: domača hiša ... Poleg hiš in kašt so na slikah upodobljene še cerkve, kar daje vedeti, da se je nekdanj toplina v domači hiši širila s pomočjo vere, pogovorov in molitve za družinskimi mizami (namesto današnjih nadaljevanj in video igrice, ki nam odtegujejo stik z naravo in ljudmi, nam krajejo čas in nas tako notranje osiromašijo).

Mladi gospodar za prihodnost ni zaskrbljen, kar je pohvalno vredno, saj pri njih tudi v najbolj črnih časih niso nikoli obupali. Vedno se obrne iz slabega v dobro in obratno, le zemljo moraš imeti rad, dodaja gospodar, ki ravno zaradi ljubezni do kmetovanja ni nikoli iskal zaposlitve v svojem poklicu, doštudiral je namreč za dipl. inženirja strojne tehnologije. Iz obeh, Milene in Stanka, veje optimizem, ki bo, upam, dal tudi ostalim gospodarjem in družinam pogum za naprej.

Komeževi s svojim hišnim prijateljem ob bali silaže.

Foto: Franc Jurač

31. januar - dan brez cigarete

Marijana Kašnik Janet, dipl. med. sestra, regijski koordinator zdravstvene vzgoje, Zavod za zdravstveno varstvo Ravne

Škodljivi učinki kajenja na zdravje ljudi so že dolgo znani, privlačnost pričakovani od kajenja pa pri mnogih preseže potencialno škodo. Vseeno je potrebno poudariti, da veliko Slovencev ne kadi. Delež kadilcev se zmanjšuje, še vedno pa raste kajenje med mladimi. V koroški regiji smo leta 2001 zabeležili 22 % odraslih kadilcev, leta 2003 pa je ta delež padel na 19 %. Med njimi je nekoliko manj žensk kot moških.

Pri mladih je razširjenost kajenja večja. Med 15- in 16-letniki, ki se šolajo, je 30 % rednih kadilcev, s poskušanjem kajenja pa ima izkušnjo 74 % dijakov. Zaskrbljujoče je dejstvo, da se starostna meja prvih poskusov in rednega kajenja niža².

Večina kadilcev želi kajenje opustiti, po podatkih zadnje raziskave o vedenjskem slogu v koroški regiji je takšnih 72 % kadilcev. Opustitev kajenja je predvsem osebna odločitev vsakega posameznika. Ni zgolj enkratni dogodek, ampak proces prilagajanja na drugačen življenjski slog, kar ponavadi ni lahko. Odločitev za prenehanje je težko sprejeti, pri tem je najtežji prav prvi korak. Zdravstveni delavci smo eni izmed tistih, ki kadilcu lahko učinkovito pomagamo, da spremeni svoje obnašanje. Lahko mu dajemo nasvete, navodila in odgovore, povezane s posledicami rabe tobaka. Zato je Inštitut za varovanje zdravja RS izdal knjižico Zdravstveni delavci in nadzor nad tobakom kot pomoč in spodbudo pri

svetovanju. Raziskave v tujini namreč kažejo, da dosledna uporaba smernic in nekajminutno svetovanje zdravstvenih delavcev povečata delež kadilcev, ki opustijo svojo navado. V tednu od 30. 1. do 3. 2. 2006 bo Zavod za zdravstveno varstvo te knjižice distribuiral vsem zdravstvenim delavcem na Koroškem (v zdravstvenih domovih, bolnici, domovih za starejše, CUDV Črna in zasebnih ambulantah ali zavodih).

Prav tako v vseh zdravstvenih domovih delujejo brezplačne delavnice pod geslom ***Da, opuščam kajenje***, v katerih lahko kadilci premagajo svojo odvisnost od nikotina. Delavnice udeležencem ponujajo izmenjavo izkušenj in medsebojno oporo, rezultati pa so večinoma dobri. Nekaterim uspe trajno opustiti kajenje, večina pa število pokajenih cigaret močno zmanjša.

Iz raziskave življenjskega sloga odraslih prebivalcev na Koroškem leta 2003 smo ugotovili, da zdravstveni delavci redko svetujemo kadilcem naj opustijo kajenje. Na vprašanje kadilcem, kdo jim je v obdobju zadnjega leta svetoval, naj opustijo kajenje, je le 28 % kadilcev izjavilo, da je to bil eden od zdravstvenih delavcev¹.

Vir:

1. Raziskava »Z zdravjem povezan vedenjski slog« 2003.
2. Raziskava ESPAD 2003 (evropska raziskava o razširjenosti alkohola, tobaka in ostalih drog med šolsko mladino).

Krajša izjava ob dnevu brez cigarete

Ob današnjem dnevu brez cigarete bi vas radi opozorili, da je kajenje še vedno resen zdravstveni problem, ki mu je potrebno posvečati nenehno pozornost. Po podatkih zadnjih raziskav na Koroškem število odraslih kadilcev upada, hkrati pa narašča število občasnih in rednih kadilcev med srednješolci. Vseeno je potrebno poudariti, da večina Slovencev ne kadi. Prav tako si večina kadilcev želi opustiti kajenje. To pa ni zgolj enkratni dogodek, ampak proces prilagajanja na drugačen življenjski slog, kar ponavadi ni lahko. Najboljša rešitev je, da sploh ne začnemo kaditi.

Nekateri kadilci zmorejo opustiti kajenje sami, nekateri

potrebujejo pomoč. Brezplačne delavnice ***Da, opuščam kajenje***, ki jih izvajajo v vseh zdravstvenih domovih, lahko kadilcem učinkovito pomagajo. Kadilcem ponujajo izmenjavo izkušenj in medsebojno oporo. Nekaterim uspe trajno opustiti kajenje, večina pa število pokajenih cigaret močno zmanjša.

Odločitev za prenehanje s kajenjem je težko sprejeti, pri tem je najtežji prav prvi korak. Za začetek je uspeh že, da se posameznik odloči, da bi rad prenehal kaditi. Neuspehi poskusi ne pomenijo velikega neuspeha. Kdor poskuša, mu bo sčasoma tudi uspelo.

Dodatne informacije ne tel. št. 02 8705 610 ali preko e-pošte: marijana.janet@zzv-ravne.si

Vir slike: Zdravstveni delavci in nadzor nad tobakom

Ko je mračno

Ko je mračno, kakor sedaj, zelo lahko izgubiš občutek za prostor in čas.
Dobro jutro je vsako jutro, ko se prebujam in se mi vse vrne:
tvoj prst v mojih ustih, med mojimi ustnicami,
v postelji blizu mene,
vzpenjam se ...
in tudi sedaj, ko je mračno, čutim svetlobo dotika s teboj
in malo, samo malo višje in višje,

se vzpenjam -
in se raztopim.
Pa sedaj, ko je mračno, ko se samo spomnim vsega,
utrip se seli
in me uničuje, ker stalno o tem razmišljam ...
ker me želja zmoči ...
sedaj, ko je mračno in se jutro budi.

Darja J.

Janez Bauer

Že zvečer se je pooblačilo. Ponoči so močni južni vetrovi preganjali težke deževne oblake preko neba. Otoplilo se je in sneg je vidno kopnel. V zraku je zadišalo po pomladi.

V panju je nastal nemir. Čebele so razpustile zimsko gručo in že nestrpno čakajo prve sončne žarke. Otoplilo se je in prišel je čas njihovega prvega letošnjega izleta. Kar dolgo je trajalo, starejši ljudje pravijo, da take zime že dolgo ni bilo. Tudi čebele že tri mesece niso zapustile panja in se spreletele. Če pomislimo, da je 100 dni tisti krajni rok, ko lahko čebela preživi v panju, brez da bi se otrepila, vidimo, da je odjuga prišla zadnji čas.

Sonce je obsijalo pročelje čebelnjaka in ko se je temperatura dvignila na osem stopinj, so se čebele trumoma odpravile na zrak. Iz temnega panja so priletele na s soncem obsijane snežne poljane in bleščava bi jih zaslepila, da bi popadale v sneg, če ne bi čebelar pred čebelnjak natrosil senenega pleva in listja. Tam se čebele posedejo, napijejo se vode in jo odnesejo v panj. Še prej se seveda otrepijo, odvržejo odvečne ostanke prebave. Zaradi tega so tisti dan povsod okrog

čebelnjaka po snegu rumene packe. Včasih so priporočali, da se na ta dan ne suši perila zunaj. Nato se torej napijejo vode, je nekaj odnesejo tudi v panj in zvečer se čebelnjak zopet umiri in čebele čakajo na toplejše dni.

Čebelar tega dneva ne sme zamuditi. Kakega posebnega dela nima, najbolje je, da se postavi ob čebelnjak in opazuje. Iz obnašanja čebel pri vходу v panj lahko izkušen čebelar podrobno izve, kako je s čebeljo družino.

S čebeljo družino, kjer čebele mirno izletavajo in se vračajo, krožijo pred panjem ali se prašijo na bradi panja, je vse v redu. Taka družina je dobro prezimila in sedaj ne potrebuje ničesar. Toplo jo odenimo s časopisnim papirjem, ali penasto gumo in pustimo pri miru.

Marsikje pa čebele nemirno izletavajo, v panju buči in žuželke so nemirne. Otrepijo se kar na bradi ali na pročelju panja. Tudi po končanem izletu se čebele ne umirijo. Če odpremo zadnja vratca panja, brenčijo, kot da bi jokale in se ne umirijo. Taka družina je preko zime izgubila matico. Tu je potrebno najprej zožiti žrelo, da ne pride do ropanja. Nato čebelam ob naslednji otoplitvi pridružimo rezervno družino, če jo seve-

da imamo. Samo dodajanje matice sedaj v zimskem času ni uspešno, dodati moramo rezervno družino iz pet- ali sedemsatnega panja. Če rezerve nimamo, je bolje da ob prvi otoplitvi panj razdremo, satje razkužimo in shranimo, panj pa zapremo. Čebele si bodo sprosile vhod v druge panje,

ge, pričnejo ropati čebele iz sosednjih čebelnjakov. Takšen rop se nato hitro razširi še na ostale panje in tako je lahko izropan cel čebelnjak. Zapomnimo si, da je za rop v svojem čebelnjaku vedno kriv čebelar sam, če z nepravilnim ali nepravočasnim ravnanjem povzroči propad čebeljih družin.

Pogled na Uršljo, Peco in Slovenj Gradec

jih tako ojačale, mi pa bomo preprečili zanesljiv rop. Čebele brez matice se ne branijo, zato jih, ko zavohajo medene zalo-

Konec meseca pa bodo čebele že prinesle prve koške cvetnega prahu z zvončkov, mačic in teloha.

Visok sneg je divjim živalim zelo otežil gibanje. Mlad srnjak se je že takoj po novem letu preselil na Zidanškovo ulico v Slovenj Gradcu. Tam ga lahko dnevno vidimo, ko si na naših vrtovih išče hrano za preživetje.

Janez Bauer

Tudi naši hišni ljubljenci radi pokukajo na plano v mrzlih zimskih dneh.

foto:
Zlatko Verzelak

Prehrana živali v zimskem času

Martina Sušec, dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Letošnja zima nas je že zgodaj presenetila z obilico snega in nizkimi temperaturami. V teh mrzlih zimskih dneh moramo posvetiti večjo pozornost predvsem prehrani živali. Psi in mačke, ki so na prostem, morajo imeti na razpolago sve-

žo (ne zmrznjeno!) pitno vodo in vsaj en topel obrok dnevno, ki naj bo bolj kaloričen. Posebna pozornost velja prehrani bregih in doječih živali, ki potrebujejo v tem obdobju bogatejši obrok. Na našem trgu obstaja številna kvalitet-

na, že pripravljena hrana, če pa se odločite, da boste sami pripravljali obrok, poiščite nasvet pri rejcu oz. vašem veterinarju, kajti pomembno je, da živali ne zredite, saj bi utegnili imeti težave ob porodu.

Z zapuščenimi in brezdomnimi živalmi se v zimskem času še posebej intenzivno ukvarja tudi Društvo proti mučenju živali Koroške. Predsednica ga. Suzana Vodnjov mi je zaupala, da se ljudje vsakodnevno obračajo na društvo. Nekaterim pomagajo s hrano in s sredstvi proti notranjim in zunanjim parazitom, drugi potrebujejo nasvet, veliko pa je takšnih, ki ne poskrbijo za pravočasno sterilizacijo svoje psičke oz. muce in tem pomagajo oddati mladiče. V letu 2005 so oskrbeli preko 100 mačk in psov, večino ženskih živali so sterilizirali. Letošnjo zimo so sprejeli v lastno varstvo preko 30 živali z mladiči. V začetku decembra 2005 so rešili 6 mladičev pasme bernardinec, ki jih je brezvestni lastnik odvrgetel v zaboj za smeti, in jim priskrbeli nov dom.

Dolgotrajen sneg je marsikje zelo poslabšal življenjske razmere tudi divjim živalim. V višje ležečih predelih z debelo snežno odejo so živali na najslabšem, saj imajo zelo omejeno gibanje in dostop do krmišč, ki so jih lovci založili že pred zimo. G. Drago Križan z Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo je povedal, da dopolnilno zimsko krmljenje ureja lovskogospodarski načrt za vsako lovsko družino posebej. Na Koroškem se tako lahko dopolnilno krmi živali iz visokogorja (jelenjad, divje prašiče), v sodelovanju z izobraževalnimi inštituti (vrtci, šole) pa skrbijo tudi za ptice pevke. Opaža se, da se je srnjad prestavila iz višje ležečih področij v nižinske in da prehaja na kmetijska dvorišča, ker išče hrano. Da se srnjadi zagotovi hrano, je treba narediti pregaz v vališčih, se dogovoriti z gozdarji in lastniki gozdov, da se poseka kakšna smreka, in paziti na potepuške pse, ki predstavljajo velik problem in vir izgube energije za divje živali, ki jo v teh mrzlih dneh za svoje preživetje najbolj potrebujejo.

foto: Aleš Tacer

Jezikovne drobtinice: Zabavljivi napisi

Marta Krejan, prof.

Da 8. februarja (večini) ni treba v službo, ker je kulturni praznik, vemo, da je na ta dan obletnica smrti Franceta Prešerna, tudi vemo. O tem, čigava je Zdravljica, slovenska himna, in kdo je napisal Sonetni venec in Krst pri Savici ter kdo je v pesmih hvalil lepoto ljubljanskih deklet, še posebej Uršike zale, sploh ni dvoma; najbrž pa je kljub vsemu malo manj znano, da je med obilico izjemno dobrih in seveda znanih Prešernovih pesmi tudi nekaj »zabavljivih napisov«, kot jih je poimenoval avtor sam. Gre predvsem za dvo- ali štirivrstičnice, s

katerimi je Prešeren največkrat bolj ali manj očitno drezal nekatere svoje nasprotnike, kvaziumetnike in podobne ljudi, ki so v takratnih časih prispevali k oblikovanju slovenskega jezika. Tudi ti zapisi so na svoj način - podobno kot njegove pesmi - nesmrtni, že zato ker marsikatera njegova misel velja še danes, za nas ... Kot tisto o Kopitarju in čevljih.

Vsekakor je primerno, da tudi v *Viharniku* namenimo nekaj vrstic našemu največjemu pesniku, zato (in da se prepričamo, da je

branje Prešerna lahko tudi razvedrilo) dodajam nekaj njegovih verzov, in sicer omenjenih zabavljivih napisov (vir: France Prešeren: *Poezije*. Zbrano delo, prva knjiga. Ljubljana: DZS, 1996).

Pričujoče poezije

Sme nekaj nas, ker smo
Prešernove, biti prešernih,
Pesem kaže dovolj, kak je naš
oče krotak.

Vodnik

Preoblečen sem menišč bil,
in rad sem pel, še rajši pil.

Čebelnice pevcam letnih časov

Kdor govoriti kaj ne ve,
on vreme hval' al toži;
kdor pevcov peti kaj ne ve,
od letnih časov kroži.

Vzrok nezlatega veka

Prišli bi že Slovencam zlati časi,
ak klasik bil bi vsak pisar, kdor
nam kaj kvasi.

Ravnikarju

Gorjancov naših jezik
potujčavši
si kriv, de kolne kmet, molitve
bravši.

Po poteh Pohorskega bataljona

Mirko Tovšak, oec.

Planinsko društvo Zreče vsako leto prvo soboto v januarju pripravi množični pohod v spomin na znani dogodek iz 2. svetovne vojne, ko je ob izdaji in številčni premoči nemške vojske padel celotni Pohorski bataljon. Letošnji pohod je bil po svoje posebno doživetje, saj je bilo na nekaterih delih poti tudi do 2 m snega in so se prvi pohodnik komajda prebijali skozi snežne zamete. To nam je omogočilo, da smo se vsi udeleženci lažje vživeli v razmere, v katerih je deloval legendarni Pohorski bataljon. Pri spomeniku pri »Treh žeblih« letos na dan pohoda ni bilo vsakoletne spominske proslave, bila je naslednji dan, na dan, ko

je bila znamenita bitka. Na proslavi je spregovorila tokrat prvič izvoljena županja občine Slovenska Bistrica g. Irena Majcen. V svojem govoru je poudarila pomen Pohorskega bataljona v prvih letih osvobodilnega boja Slovencev in še posebej naglasila, da herojskih dejanj partizanstva iz 2. svetovne vojne nikakor ne moremo enačiti z domobranstvom, kar bi nekateri radi danes storili in tako povtorili zgodovinska dejstva, ki jih je napisala zgodovina sama. Pohod smo zaključili pri koči na Osankarici, kjer je v posebnem prostoru tudi spominski muzej padlim junakom Pohorskega bataljona. V tem bataljonu je padel tudi domačin

Zdravko Čebular, zato smo mislinjski planinci toliko bolj zavezani, da se vsakoletno

udeležimo tega pohoda. Vseh pohodnikov je bilo kljub težavnim poti letos preko 1.500.

Spomenik pri »Treh žeblih« je bil letos ves v snegu.

Skupina planincev med potjo

Takole smo se podali na pot na Pesku.

Skupina mislinjskih planincev pri Osankarici

Trikraljevski praznik v Trbonjah

Dominika Verhnjak, past. asist.

Na trikraljevsko nedeljo, 8. januarja 2006, so mladi iz zbora Svetel plamen iz Trbonj, ki letos praznuje 10-letnico delo-

vanja, pripravili praznik luči, praznik družine, praznik Novorojenega. Otroško-mladinski zbor, so-

časno tudi dramska skupina, je v Domu krajanov uprizoril božično igro G. M. Scheidla, Štiri luči pastirja Simona.

Zgodba je postavljena v čas Jezusovega rojstva, pa vendar je to zgodba, ki se na različne načine odigrava še danes. Pastir Simon kljub svoji revščini in težavam pomaga beraču, razbojniku, volku in deklici Esteri, ki so v stiski. Ko jim podari del sebe, svojo luč, spozna, kdo je Novorojeni in kaj je bistvo božiča. Zahtevno vlogo pastirčka Simona je zelo tenkočutno zaigrala 10-letna Tina Hanjže. Po igri pa je sledil še trikraljevski koncert zbora Svetel plamen s solistkami Nino, Saro, Anjo in Veroniko. Otroci so povabili tudi odrasli cerkveni zbor, da je zapel tri pesmi. Ob koncu so nas obiskali sveti trije kralji in nam voščili z Novoletno in Trikraljevsko kolednico. Toplo družinsko vzdušje, ki se je ustvarilo skozi program, se je nadaljevalo in stopnjevalo še kar nekaj časa ob čaju in piškotih, ki so jih pripravile naše pridne mame.

Letošnja zima je pokazala zobe

Aleš Tacer

Kaj porečete, dragi bralci Viharnika, na dneve in tedne, ki se tako hitro vrtijo? Saj se nam še ni prav razkadilo v glavah, tudi nam ni uspelo odpraviti odvečnih dekagramov, ki so

se nabrali v času pred- in novoletnih požrtij in zabav. Mesec pa se je zasukal, kot bi pihnil. Kaj mesec, skoraj dva ... Letošnja zima je res prava. Pa naj še kdo reče, da nam vsako leto

Naša bica Marija Tacer se v tem mrazu raje drži bolj v zapečku

od zgoraj postrežejo s snegom le za vzorec. Snežna odeja, ki je ves januar razkošno pokrivala našo deželo, dokazuje, da je lahko tudi drugače. Tudi mraz je pritisnil, da je pokalo drevje v gozdu. No, konec meseca se je

le malo otoplilo in tudi snežna odeja je nekoliko uplahnila ...

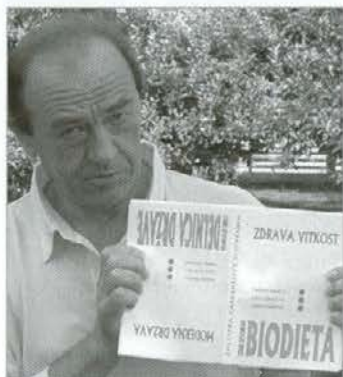
Fotografije sem posnel v sredini januarja, ko je mraz še ob enajstih dopoldne grizel s silo 13 stopinj pod ničlo.

Človek brez soli ne more živeti, medicina pa pravi, da je sol zdravju škodljiva. Kaj pa zdaj?

Franc Jurač

Predstavljamo vam knjigo in avtorja, ki trdita ravno obratno. Res je sol zdravju škodljiva, toda le nezdrava! Nas sta prepričala in zato vam predstavljamo obe zdravi soli, Zdravo Sol samo in knjigo *Zdrava Sol*, ki pravi: »**Za krepitev imunske odpornosti, pa tudi, če te dajejo lažja bolezen, zgaga, gripa, angina, nahod, prehlad, nekaj teže velike, si brez energije, zadošča, da nekajkrat vsak dan poliješ par zrnc zdrave soli, rahlo kodiraš vse, kar piješ in ješ z zdravo soljo in se umivaš z vodo z zdravo soljo.**

Če pa dajeta te grda bolezen, teža dvakratna ali na splošno si slabega zdravja, delaj kot zgoraj, kar ni treba, ne kuhaj, kar pa že kuhaš, kuhaj neslano, vse pa pred zaužitjem izdatno kodiraj s surovo začimbo in ščepecem Zdrave Soli na vsakih sto kilokalorij v obroku hrane.«

Viharnik: Stane, na osnovi česa postavljate trditve, ki so v popolnem nasprotju z uradno medicino?

Stane: Saj niso, kajti kadar zdravniki odsvetujejo sol, odsvetujejo tisto, ki je na tržišču, torej dodatno jodirano, dopuščeni so dodatki proti strjevanju, lahko je kamena ali morska itd., jaz pa govorim o popolnoma naravni soli, ki je take sestave, da dobi organizem pri njenem najmanjšem zaužitju maksimalno količino natrijevega klorida brez stranskih učinkov.

Natrijev klorid pa vam medicina v obliki fiziološke raztopine vbrizgava tudi v kri, kadar ste dehidrirani, uporablja se za očesne in nosne kapljice, ne nazadnje je to tudi dializna tekočina, ki bolnikom v dializnem aparatu čisti kri.

Torej moje trditve niso v nikakršnem nasprotju z medicino, z njo se globoko strinjam in skozi celo knjigo pravzaprav potrjujem njihov nasvet: proč z nezdravo soljo.

Viharnik: Kako pa ste prišli do vseh teh odkritij, ki jih opisujete v knjigi?

Stane: Pred petimi leti sem čisto slučajno odkril, da imam zelo povišan sladkor v krvi in lotil sem se reševanja po svoje. Če bi takrat odkorakal po običajni poti, bi bil danes gotovo na insulinu.

Tri mesece sem intenzivno študiral vse, kar mi je prišlo pod roke, pridno delal teste na krvi in pokazalo se je, da je v vsakem surovem živilu nekaj, kar je povsod, in pozneje se je pokazalo, da sta to sol in C-vitamin, kar sem potem poimenoval Biokoda, Zdrava Sol.

Viharnik: V čem pa je razlika med vašo soljo in ostalimi?

Stane: Po predpisih o jedilni soli v ničemer, vse ostalo je pa zapisano v obeh Zdravih Soleh, v knjigi in v soli.

Viharnik: Pa mora nekdo, ki začne uporabljati vašo Zdravo Sol, potem celo življenje uporabljati samo to?

Stane: Kje pa, pomembno pa je, da se po končani podporni biodietni in siceršnjem zdravljenju bolnik ne vrne več na nezdravo sol, pač pa izbere neko dobro sol, lahko pa seveda z biodieto tudi nadaljuje, če želi.

Viharnik: Dobro, toda v knjigi ne opisujete samo diabetesa,

pač pa ste vaše odkritje potegnili kar čez vso zgodovino človeka – od rojstva, preko bolezni do ekonomije.

Stane: Veste, kako je; ko najdeš ključ, se vsa vrata z lahkoto odpirajo, moraš jih le najti v labirintu narave. Sledil sem logiki zdrave soli in vsak, ki bo knjigo prebral, bo lahko z enako logiko odkrival in odpiral svoja vrata, teh je pa neskončno mnogo. Vsak ima v glavi svoj labirint.

Viharnik: Vaši dve Zdravi Soli, knjigo in sol, raznašajo poštariji v paketu Biodieta po slovenskih domovih, bosta prišli tudi v prosto prodajo?

Stane: Saj knjiga je že nekaj časa v vseh knjigarnah in knjižnicah, paketi bodo pa tudi v kratkem prišli na police s posredovanjem zelo dobro organiziranega podjetja, ki ima svojo mrežo razpredeno tudi širom Evrope, tako da pričakujem, da bo Biodieta postala uspešnica, saj je to odlična podporna dieta pri zdravljenju večine bolezni in pri vseh shujševalnih kurah. O tem se lahko vsak prepriča s prebiranjem spletne strani www.salesalute.com, kjer si po želji lahko tudi naroči paket na dom.

Viharnik: Kaj pa tisti, ki še nimajo interneta, vas lahko pokličejo po telefonu?

Stane: Seveda, kadarkoli kdo želi.

Vas mučijo ...

- Nespečnost
- Težave s kožo
- Debelost
- Glavoboli
- Utrujenost
- Pogoste bolezni
- Visok krvni tlak
- Želodčne bolečine

Kliknite tu!

Telefonski številki avtorja Staneta Sevnika sta 02 87 85 381 in 041 816 605

Monografija akademskega slikarja Karla Pečka

10. obletnica Ustanove fundacije

Stanko Hovnik

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec je bila 27. 1. 2006 prireditve ob deseti obletnici ustanovitve Fundacije akademskega slikarja Karla Pečka, ki štipendira študente humanistike, in predstavitev njegove monografije, sad dveletnega truda več avtorjev, ki slikarja predstav-

ljajo z biografijo in fotografijami kot reprodukcijami del, predvsem tistih, ki jih je podaril fundaciji.

Zajetna knjiga z 272 stranmi je ponos vseh ustvarjalcev: biografa Andreja Makuca, ki je velikokrat preposlušal pozne pogovore s Pečkom, likovnega kritika Iztoka Premrova, fotografa Toma Jeseničnika,

oblikovalcev, prevajalcev in vseh drugih sodelujočih. To je prvo delo Fundacije. Razposlali ga bodo lahko tudi po svetu, saj je prevedeno v angleški jezik.

Knjiga se začne z znamenitim Pečkovim stavkom: »Čujte, vi, poslušate, vi, to pa ni hec, ...« pripoveduje Makuc in dodaja, da je časovni razpon fotogra-

unovčilo že deset koroških diplomantov, v tem šolskem letu štipendijo prejema osem študentov in študentk. Skupno je torej do sedaj Fundacija štipendirala (ali jih še) 16 študentov in študentk. V letu 2006 je za štipendije predvidenih 4.6 mio SIT.

Kapitalski delež Fundacija vsako leto povečuje predvsem z donacijami, v manjši meri pa tudi s sponzorstvom podjetij in posameznikov.

Spregovorili so še: Karel Pečko, Milena Zlatarjeva in župan mestne občine Matjaž Zanoškar.

Monografijo so predstavili snovalci in oblikovalci.

V Kulturnem programu je nastopal Mešani komorni zbor CARINTIA CANTAT.

Avtorji likovne monografije Karla Pečka

Od leve: Karel Pečko, Janez Komljanec in Andrej Makuc

fij 82 let. Prva fotografija prikazuje triletnega Karla v krilcu, najstarejša pa kot kustosa na razstavi leta 1985.

Predsednik uprave ustanove Fundacije Janez Komljanec je povedal, da v tem letu ustanova Fundacija akademskega slikarja Karla Pečka, ki štipendira nadarjene potencialne slikarje, kiparje, glasbenike, igralce, arhitekta, restavradorje in umetnostne zgodovinarje, praznuje deseto obletnico. Denar za študij je uspešno

Janez Komljanec, predsednik uprave ustanove Fundacije Karla Pečka

Udeleženci prireditve ob 10. obletnici ustanovitve Fundacije Karla pečka

MKC Slovenj Gradec v februarju

Nataša Konečnik Vidmar

V petek, 17. 2., bo potekala delavnica **Javno nastopanje in osebnostni stil**. Na delavnici boste lahko našli odgovore na vprašanja: Kako javno nastopiti brez treme? Kakšna oblačila obleči glede na postavbo ter barvo oči in las? Kdaj se ličiti in kako, za različne priložnosti drugačne barve, stil, količina kozmetike?

V soboto, 18. 2., pa bo potekala brezplačna računalniška delavnica **MS Word – urejevalec besedila**. V Multimedijem

centru Koroške bodo v mesecu februarju pričeli izvajati kratke brezplačne osnovne računalniške delavnice za delo z računalnikom in računalniško opremo. V novem Multimedijem centru Koroške (MKC Slovenj Gradec) vam je vsako soboto med 9.00–12.00 na voljo usposobljen mentor, ki vam nudi strokovno pomoč.

Projekt SYLD (Support Your Local DJ) se začne znova! Gre za projekt organizacije Pylon Empire, ki išče mlade

neuvejavljene talente s področja elektronske glasbe. Tokrat bo tekmovanje prvič potekalo tudi na Koroškem, kjer se bodo pomerili domači neuvejavljeni dj-ji. Tekmovanje bo potekalo v soboto, 18. 2.

Tudi na pusta so se v MKC-ju pripravili. Za najmlajše bo v sredo, 22. 2., potekala otroška ustvarjalna delavnica **PUSTHRUS** – izdelovanje pustnih mask, v soboto, 25. 2., pa bo v večernih urah potekalo pustovanje z DJ Melvinom in

DJ Wrongom **Pustnega pusta pustujemo**.

Za ljubitelje razstav bodo v četrtek, 23. 2., otvorili razstavo risb, slik in grafik avtorjev Marjana Orešnika ter Janeza Marolta.

Za vse dodatne informacije so na voljo v MKC Slovenj Gradec od ponedeljka do petka od 13. do 19. ure na telefonski številki 02 88 295 85 ali na elektronskem naslovu mladinski.center@siol.net.

Kdo je naredil Boga

Majda Pajer

Ob vstopu v sobo me preseneti vonj po lesu. Prižgem luč. Svetloba se razlije po prostoru, pogled pa seže do koščkov lesa, ki ležijo vsepovsod: na mizi, na klopi, na tleh. Med njimi pa orodje – žaga, dleto, kladivo ter skice z različicami razpel. To je vendar soba ne delavnica! Trenutno nejevoljo prekine pogled na križ, ki leži na enem koncu mize, ter na kip boga na drugem koncu, ki je očitno že pripravljen za »pribijanje« na križ. Tako torej počasi nastaja »bogov kot«. Križ je narejen iz češnjevega lesa, bogec pa iz hrške, če sem prav razumela. Dleto in kladivo sta izklesala

la pravo »božjo martro«, celo rana na strani je že zadana, ob križu pa ležijo leseni žebli. »Kako se ti zdi? Boš videla, kako bo lep, ko bo dokončan.« Tako sem se zagledala v nastajajočo umetnino, da ga nisem slišala vstopiti. Beseda »lep« me nekoliko presune in zbega. Seveda, če gledaš z vidika ocenjevalca mojstrovega dela, je dobro, celo zelo dobro. Toda tisti kupček lesa predstavlja tudi poosebljeno trpljenje nekoga pred davnimi časi, ki je bil »pravi Bog in pravi človek in je umrl za nas ...«. Lepota te umetnine torej izvira od nekod drugod in ne le od deloma

mehkih, deloma trdih potez, ki jih je človekova roka vrezala v kos lesa. Kaj nismo v vsakdanjem življenju vsi nekakšni mojstri za izdelovanje trpečega boga? V rokah imamo orodje, s katerim neusmiljeno klešemo rane drug drugemu in samim sebi. Potem jih z glajenjem skušamo omiliti in ko smo končno zadovoljni s svojim delom, izberemo še primeren križ ... Poleg tega pa tako ali tako prenašamo vsak svoj križ. Vsi križi seveda niso enaki. Nekateri so večji, drugi manjši, lažji oziroma težji. Skupno nam je to, da imamo vsak svojega in ga nosimo od zibel-

ke do groba. Običajno si domišljamo, da je drugim v življenju lažje kot nam in je torej križ, ki ga prenašamo sami, težji od drugih. Vedno znova padamo pod njegovo težo in vedno znova se pobiramo ter vsak s svojim bremenom stopamo dalje, dokler ne dospemo do nam vsem skupnega cilja ... V kotu visi popolnoma novo razpelo, ki ima še vonj po sveži barvi. Leseni žebli tičijo v izdelanih dlaneh in stopalih. S trnjem kronana glava lese-nega boga pa v vsem svojem sijaju sklonjena počiva na podobni izmučenega telesa.

Borza znanja

e-mail: slovenjgradec@borzaznanja.mss.edus.si

**BORZ
ZNANJA**

SLOVENJ GRADEC
tel. 02 88 38 30

Člani Borze znanja Slovenj Gradec vas lahko naučijo:

- izdelovanja nakita,
- igranja na kitaro,
- glasbene teorije,
- kaligrafije,
- klekljanja,
- šivanja in krojenja,
- angleščine in nemščine,
- slovenščine,
- lektoriranja,
- računovodstva,

- fizike in kemije,
- matematike,
- osnov računalništva in
- osnov računalniških programov AutoCAD, PowerPoint, CorelDraw in Lotus.

Iščemo pa člane z znanji:

- španščine,
- necanja čipk in
- trženja ter

- člane, ki zanjo peti in poznajo note.

Z Borzo znanja Slovenj Gradec se lahko učite ali poučujete na neformalen in sproščen način. Pokličite nas po telefonu: 02/ 88 46 402 ali nas obiščite v Javnem zavodu MOCIS na Partizanski poti 16. Članstvo je brezplačno! Vljudno vabljeni!

37. letnik koroškega gozdarskega glasila

VIHARNIK – 2005

Franček Lasbaher, prof.

Leto 2005 je mimo in spet se mi je ponudila priložnost, da zapišem preglednico izhajanja *Viharnika* (prva, z naslovom 36. letnik Koroškega gozdarskega *Viharnika* – 2004, je bila objavljena v 1. številki/2005), zanimivega strokovnega in k sreči v precejšnji meri prav tako splošnega mesečnega glasila Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec. Tudi novi letnik se pred nami pojavlja v bolj ali manj enako pestri zelo slikoviti podobi s štirimi sijajnimi barvnimi stranmi platnic in v dostojnem črno belem tisku poglavitnega gradiva na okrog 30 do 40 notranjih straneh. Nekaj sprememb opazimo v vodstveni skupini glasila, ki jo sedaj sestavljajo Silvo Pritrznik kot direktor ter glavna in odgovorna urednica Ida Robnik, kot člani uredniškega odbora že od prej pa Brane Širnik, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik in lektorica Marta Krejan, na novo pa še Franc Jurač. Slednji ima ob kakšnih skupnih zadolžitvah še posebno – slikovno pripravo vsakokratne naslovne strani. Za grafično oblikovanje in računalniško pripravo za tisk še naprej skrbi Jože Repas. Glede vsebine najprej ponovno opazimo že na prvi strani platnic navedeno osredotočenost na vodilni tematski sklop.

Številka 1. V prvi številki je to Poslovni načrt Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec 2005, o katerem piše direktor Silvo Pritrznik, ki zlasti poudarja celostno prenovo poslovnih procesov. Sledijo Informativni gozdarski storži v decembru Gorazda Mlinška; z veseljem je zapisal, da se škoda zaradi nenačrtnih decembrskih predprazničnih posekov smrečic v koroških gozdovih še nadalje zmanjšuje prav zaradi skrbno načrtovane strokovne odbire več kot 4000 drevesc. Isti pisec poroča še o najskrbnejših lastnikih gozdov na Koroškem v letu 2004 – zadevno

presojo je tudi tokrat opravila Območna (koroška) enota za gozdove Slovenj Gradec, ki je najvišje priznanje podelila Stanku Kertu iz Jamnice. Primož Areh v sestavku Naravoslovna gozdna učna pot Lohan po kratkem zgodovinskem orisu Mislinje prikaže zares dobrodošlo naravoslovno učilnico v naravi, poimenovano po starem krajevnem imenu gozdnega območja. Zgoraj omenjeno dobrodošlost na zadnjih štirih straneh izredno lepo in natančno stopnjuje Karel Zagorc s prikazom vseh osmih gozdarskih učnih poti na Koroškem, dopolnjenim s šestimi barvnimi posnetki. V besedilo se je vrinilo nekaj napak, ki kažejo na to, da lektoriranje vedno terja zelo pozorno oko. Zanimivo branje sta še opisa dveh obiskov: Rudija Rebernika pri upokojenem sodelavcu Tonetu Jeleni na Razborju ter Martine Cigler pri slikarju, profesorju likovne vzgoje in kmetovalcu Benjaminu Kumpreju na njegovi naravovarstveni kmetiji na Lešah. Darja Jeriček nas v (pre)kratkem sestavku Odobren čezmejni projekt seznanja s sila pomembno dejavnostjo štirih svetovalk za razvoj podeželja, med katere šteje tudi sama. Mirko Tovšak piše o pestrem letu mislinjskih planincev, kronanem z enotedenskim bivanjem na Durmitorju v Črni gori, *Viharnikov* redni kronist Stanko Hovnik pa o priznanjih Turističnega društva Slovenj Gradec za lepo urejeno okolje ter o slovenjegraški razstavi o delu arheologa Hansa Winklerja, odkritelja starorimskega Colatia v Starem trgu. Štefka Melanšek obuja spomin na padle borce na Razborju ob 60-letnici dogodka. Milena G. Cigler nam predstavlja pesniško zbirko Viktorja Levovnika Kitice iz moje doline, izredno besedno zmogljivost slovenskega jezika pa nam na primeru besedne družine glagola igrati ponazarja Marta Krejan.

Številka 2. Tokratno vodilno vsebino z naslovom Delo v gozdu pozimi je Franc Jurač bolj v sliki kakor besedi obdelal kar na prvi in drugi strani platnic. Sledi prikaz Zloženke Krajevne enote Radlje Jerneje Čoderl, namenjene strokovni predstavitvi kakor tudi smotrnemu gospodarjenju z gozdovi, najbrž pa gre še za neposredno takšno spodbudo tudi drugim koroškim enotam slovenskega zavoda za gozdove. Rudi Rebernik je napisal Nekaj utrinkov in spominov s službenih poti po revirju Plešivec. Svetovalka za razvoj podeželja Mojca Krivec poroča o čezmejnem strokovnem usposabljanju kmečkega prebivalstva za izboljšanje gospodarjenja in za turistično dejavnost, župan Matjaž Zanoškar pa o nemajhnem prispevku Mestne občine Slovenj Gradec za kmetijstvo v letu 2004, v katerega okvir bi nedvomno sodil še kakšen podatek o deležu kmetijstva v občini. Tako kot za čebelarstvo Janez Bauer je med rednimi sodelavci tudi Veterinarska postaja Slovenj Gradec; tokrat živinozdravnici Elizabeta Hozjan in Alja Ramšak obravnavata kožno bolezen demodikozo, ki se je pojavila pri več domačih živalih. Bolj ali manj redno je prav tako zastopano ljudsko zdravstvo, v tej številki s člankoma zdravnic Metke Markovič o kronični obstruktivni pljučni bolezni ter Marijane K. Janet o cepljenju proti klopom. Nedvomno največji koroški vrtnarski strokovnjak med gozdarskimi inženirji Vojko Plaznik nas navdušuje s svojimi štirimi stranmi o domačem zelenjavnem in sadnem vrtu. Da imamo tudi na Koroškem kar primerno število zlatoporočencev in stoletnikov (oz. stoletnic), za prve dokazuje Silvo Jaš s Francem in Cilko Sovič, za druge pa z Marijo Naglič. Pravljčni vrtičkarski raj na rahtelski Gmajni nam z zapisom o knjigi Dežela škratov pričara njen urednik

Tone Turičnik, žal v enem svojih zadnjih, ki mu jih je še bilo dano napisati. Bernarda (-) je prispevala prisrčen drobn bisser v človeški duši s člankom o ljudskem slikarju Obromovem Jaku z obmejnih Pernic. Tri zadnje strani, spet v besedi M. Cigler in I. Robnik in še bolj v barvnih slikah F. Jurača, ki jim kdaj prav tako manjkajo temeljitejši opisi (kaj-kdo-kdaj?), odgovarjajo na vprašanje Kje so tiste predice? – so namreč pri Bukovniku na Selovcu.

Številka 3. Svojska značilnost *Viharnika* je množica zvestih sodelavcev in še večja množica njihovih prispevkov, ki jih je v tej številki nič manj kot 38. Naslovni sklop Bukev, bukva V. Plaznik posveča na Koroškem zdaj že vse prereditelju listavcu, ne da bi se spuščal v njene zgodovinske zasluge pri nastanku največje kulturne dobrine knjige, v katerem je zasnovana sopomenka knjiga – bukva, ki nas spominja na začetke tiskarstva na bukovih deščicah, k čemer dodajam še jezikovno podobnost z nemščino die Buche (bukev) in das Buch (knjiga). Morda pa Plaznik nekaj tega celo upošteva kje v pomanjkljivo objavljenih začetnih dveh odstavkih? Vsekakor ga dopolnjuje strokovni tovariš Jure Čas s prispevkom Morfološke značilnosti posajenih bukev v monokulturah smreke na Pohorju o prizadevanjih za večji delež tega listavca. V širši drevesni sklop spadata še prispevka Stari gorski javor na Podbrškem (G. Mlinšek) ter Češnja (*Prunus avium*) z receptom za češnjev jogurt (Milena C. Gregorc). Slednja piše tudi o kulturnem večeru vsestranske ljudske umetnice Mihaele Lenart v Šentjanžu. Šele zdaj se lahko vrnemo na začetek, kjer urednica I. Robnik objavlja Listnico uredništva o seji, namenjeni oceni predhodnega in načrtom tekočega letnika. Februarski informativni storži G. Mlinška nas podrobneje

seznanjajo z zimskimi delovnimi nalogami, med katerimi prevladujejo priprave na bližnje gozdarsko terensko delo. K. Zagorc pod naslovom SIS za zahodno Pohorje zlasti o naravovarstvenih nalogah te ustanove piše že tako kritično, da bi prva beseda njegovega naslova morala biti SOS. O tradicionalnem smučarskem tekmovanju zelene bratovščine piše Franc Rotar (Koroški lovci na smučeh), G. Mlinšek pa o slov. gozdarskih smučarjih v Belorusiji ter o slov. gozdarskem smučarskem prvenstvu. Svetovni teden boja proti raku obeležuje dr. Sonja M. Pühr. Da se tudi mladi na OŠ Šmartno in I. OŠ SG že učijo podjetništva, poroča Katarina Žagar. Tone Turičnik v zapisu Jože Potočnik – sedemdesetletnik celostno portretira člana našega uredništva s poudarkom, da se v novjšem času posveča zlasti pripravi knjige z delovnim naslovom Prispevki k (slovenjgraški) zgodovini. Preostale daljše prispevke so napisali R. Rebernik (Po poti iz Suhega dola do Plešivca), Martina Cigler (Lan ..., Kolobar in setev, Uporaba), Martina Sušec (Ušesne garje pri mačkah), J. Bauer (Pomlad prihaja), Rok Gorenšek (Jože Bricman – 70 let; Zlata poroka pri Smonkarju v Kotljah, Zlatoporočenca Rus iz Libelič, Julka Ivartnik – 70 let, Jakob Hermonko, 80 let), Aleš Tacer (Martina Ternik – 90 let), Mateja Špeh, (OŠ Javorje, Bio – otroci, eko – naravoslovni dan), Marta Krejan (Jezikovne drobtinice: vejica), S. Hovnik (Bogdan Borčič – Prešernov nagrajenec, Bernerkerjevi nagrajenci 2005: Marko Košan, priznanja Cilka Dreu, Peter Rudl, Ferdo Uršej), Kristl Valtl (Na Jerneju nad Muto), Štefka Melanšek (Boleč spomin iz leta 1945 za razborsko rodbino Prevolnik) ter F. Jurač (zadnja platnica, barvni fotozapis Med gozdarji na Holmecu in Plešivcu). Zares nas na le 30 straneh lahko preseneča neverjetna vsebinska širina, ki sem jo tu vsaj kolikor toliko upošteval z neizogibno dolžino prikaza te številke, čeprav sem se ob vsem dolžnem spoštovanju izognil dveh strani in pol spominskih zapisov o pokojnikih in še česa.

Številka 4, prvič na 40 straneh. Osrednjo vsebino O delu (koroškega) Zavoda za gozdo-ve v letu 2004 je skupaj z različnimi preglednicama o delu po vseh 11 občinah ter poseku in vrstah sečenj 1994-04 oskrbel njegov vodja Milan Tretjak. Prispevek Vključevanje lastnikov gozdov v priprave gozdnogospodarskih načrtov je napisal Branko Gradišnik. Mlinškovi Storži, gotovo so najtemeljitejša strokovna kronika koroških gozdarjev, obravnavajo zlasti zatiranje gozdnih škodljivcev. Zdenka Jamnik pod naslovom Raziskovalni ploskvi v prebiralnem gozdu na Orlici in Sv. Antonu na Pohorju piše o izvirnem projektu za varovalno delo, G. Mlinšek pa o negi mladega gozda pri Bučineku v Vodrižu, v še enem svojem prispevku Lovci se predstavljajo pa natančneje prikaže njihovo dejavnost med gozdarji. Po vsej priliki je njegov še nepodpisani članek o okrogli mizi v Šošanju Ohranimo Smrekovec. Zdravnik Matjaž Lesjak iz Žalca objavlja svarilni zapis Motorne strani – onesnaževalke naravnega okolja. Od nekdanje največje kmetije Pernat na območju Prevalj podrobneje spoznamo v zadevnem prispevku Mirka Kumra. Pred nadaljnjo nepravilno uporabo gnojevke na Koroškem svari kmetijska strokovnjakinja Tatjana K. Košan, njena strokovna tovarišica Milena C. Gregorc pa nas sadjarsko seznanja z marelico z dodanim receptom za slastno marelično skodelico. Da bo pomlad končno prišla tudi k čebelam, nam zagotavlja v prispevku z enakim naslovom kot prejšnji mesec (Pomlad prihaja) J. Bauer. Naj navedem še prispevke Ferdo Smolnikar – obrnil je 80. list (Nevenka Kotnik), o enakem jubileju sodelavca Rudija Rebernika piše Ida Robnik, Znebimo se izrabljenih avtomobilov (toda naravovarstveno, terja cestni inšpektor Jože Lesjak), Avto leta tudi v Koprivni (gre za lastni izdelek ljudskega izumitelja Hedovega Vanča iz Koprivne, s katerim nas seznanja Janez Švab), Morje malo drugače (kot se ga s plezanjem v Paklenici zaznava skozi spis Marte

Krejan, seveda so njene še jezikovne drobtinice, namenjene navedkom virov in literature), Velikonočni pogrinjki nekoč in danes (Aleš Tacer), Spomini na konec II. svetovne vojne (obujata jih Janez Švab in Milan Razdevšek) ter Spomin na srečanje s papežem (Leopold Korat). Sklepni fotozapis Trgovina Les F. Jurača nam veliko pove o tej dejavnosti GG. Med devetimi spominskimi zapisi preminulim nas tokrat pretrese tudi tisti, ki ga Marjeta G. Pori posveča ravnateljici slovenjgraškega otroškega vrtca Olgi Strmšek (1957–2005).

Številka 5. Na prvih štirih straneh F. Jurač obravnava naslovno vsebino Žaga GG Otiški vrh po enem letu obratovanja. G. Mlinšek najprej objavlja Informacije o so/financiranju vlaganj v gozdove in zatem tokrat obsežnejše aprilske Informativne storže; več kot navadno se mu jih je nabralo zlasti zaradi dvodnevne posveta o sonaravnem gospodarjenju z gozdovi, zaradi tridnevnega mednarodnega strokovnega srečanja o sanaciji zasmrečenih sestojev ter zaradi 22. aprila, Svetovnega dneva zemlje. Obnova kostanjevega drevoreda na Plešivcu je naslov prispevka Petra Cesarja; skupaj so jo opravili slovenjgraška lesarsko-gostinska šola in gozdarji. Isti pisec poroča še o izobraževanju gozdnih posestnikov. O tem, kako to poteka v Avstriji, zve- mo iz zapisa Darje Jeriček Izobraževalna hiša Krastowitz. Na avstrijskem Koroškem je bila tudi Martina Cigler, da je obnovila pet let star razgovor z dr. Š. Merkačem o projektih za čezmejno sodelovanje v programu Bio Ernte (Bio žetev). Mileno Tretjak zastopa članek Novosti na področju konjereje, Tatjana K. Košan pa Uporaba gnojevke. Tokratni zdravstveni sklop zajema prispevke Parkinsonova bolezen (M. Markovič), Alternativni naravni zdravilec (avstrijski Korošec Boris Wakounig, kot piše Samo Šavc, deluje tudi na Prevaljah) ter Borelioza (Martina Sušec). Jagode so Mileno G. Cigler tako navdihnile, da je svoj zapis o njih dopolnila ne

le z receptom, temveč še z vročim sonetom. Tu so prisotni še J. Bauer (Maj je mesec 'čebelje' pomladi), Mihaela Kotnik (90 let Helene Mori), J. Logar (Mar-rija Večko – 80 let), F. Lasbaher (Prvi zbornik Koroškega društva računovodij, finančnikov in revizorjev), S. Hovnik (Spomini Janeza Žmavca, B. Borčič – Dachauski cikel), M. Krejan (Jezikovne drobtinice: stavčni odvisniki – z odlično preglednico), M. Čuješ (Zmešana generacija, urednica napoveduje daljši niz piščevih dogodkov, prvi, o trpinčenju slovenskih otrok v okupatorski nemški šoli, je pretresljiv) in A. Tacer (Jurjevanje na Remšniku). Sklepni barvni fotozapis je tokrat z Utrinki s potovanja po Peruju pripadel študentu gozdarstva Igorju Plešivčniku.

Številka 6, s platnicami na 35 straneh. Gorazd Mlinšek najprej objavlja uvodnik v sliki in besedi Teden gozdov v Območni enoti Slovenj Gradec skupaj z zapisom 8. krajinski kviz o spoznavanju gozda, ki je hvalevredna oblika tvor-nega sodelovanja gozdarjev s šolami, zatem pa v Storžih nadaljuje spopad z gozdnimi škodljivci, katerih je lani bilo nenavadno veliko. Vojko Plaz-nik obravnava na Koroškem že zelo redko drevo gorski ali beli javor, ki spada med plemenite listavce. Vsi listavci skupaj v celotni naši lesni zalogi zav-zemajo le slabih 14 % in med njimi javorju pripadata vsega 2 %. 8. IUFRO – Evropski forum o urbanem gozdarstvu v Celju sodi med najpomembnejše do-godke leta; o njem poročata Suzana Andrejč in Milka Med-ved. Slovenski gozd je tako lep in vzorno oskrbovan, da pomeni veliko strokovno obo-gatitev Evropske unije, meni nemški strokovnjak R. Filmer, nam sporoča Hubert Dolinšek (Izjemen dopust), ki je gosta vodil po Sloveniji in nam iz nemškega glasila prevedel nje-gov članek. Naštetimo še Petra Cesarja vodilo obiskovalcem učne poti na Rahtel, Braneta Širnika svarilo Ni vse cena, kar se svet pred avstrijskimi lesnimi trgovci, ki hočejo po-kupiti čimveč našega lesa, ker je zaradi boljšega gozdarjenja

pač znatno kakovostnejši od avstrijskega, Jerneje Čoderl predstavitev knjige Maksa Suška Pahernikovi gozdovi, spis Martine Cigler Škotsko govedo na ekološki kmetiji Munk, Marijane K. Janet zapis Svetovni dan brez tobaka 31. 5. 2005, Milene C. Gregorc Breskev, natančno zgodovino Bojana M. Debelaka 40 let pretvornika Plešivec ter temeljita prikaza Kulturno prosvetno društvo Ksaver Meško Nevenke Kotnik in Petra Šumnika Kulturno društvo 'Gozdar' in njegova

Danilo Smolar nas poučuje o vzreji poljskega zajca, Martina Cigler pa o vzreji kopunov. Jerneja Mozgan ima dva prispevka: Tradicionalne krajinske kmečke igre in Z društvom kmetič Mežiške doline v Prekmurje. Vračale so se z domačimi pridelki, nakupljenimi v kmečki trgovinici v Šalovcih in škoda, da ne zvemo, ali se kaj takega snuje ali celo že ima kje na Koroškem. Pač pa od Milene Tretjak zvemo, da se je Koroška lovska zveza povečala za 27 članov, ki so predhod-

obnovo kostanjevega drevo-reda na Plešivcu. Upam, da mi drugi sodelavci glasila ne bodo zamerili, da njihovih bolj ali manj vsebinsko ustaljenih prispevkov tokrat ne bom posebej navajal.

Številka 8-9, 51 strani. Edina dvojna številka ima za naslovno temo F. Jurača Gozdarski dan v Črni samo prvo platnico. G. Mlinšek poletne Informativne storže namenja zlasti razmeroma ugodnim vremenskim razmeram brez hujših

dopustniškega branja: Peti pohod po gozdno turistični poti Plešivec (S. Hovnik – prav, da nas spomni na Potočnikovo domačijo zaradi vesoljskega daljnovidca Hermana), Na Ojstrici vedno kaj novega (I. Srebnik), Pri Matjažu v Podpeci (G. Mlinšek), že pravi potopis iz Tunizije V. Plaznika Počitnice v deželi tisoč in ene noči (s sklepnim nadaljevanjem v 10. številki) ter skoraj že tradicionalna prireditev Kulturnega društva Sele-Vrhe Rimska karavana (Nevenka

Viharnik 2005

folklorna skupina. Svojevrstni dosežek je kar pet prispevkov Stanka Hovnika: Razstava maket kozolcev toplarjev Mislinjske doline (gre za izvirni dosežek naše lesarske šole), 60 let zadnje bitke na Poljani (o proslavi 15. 5.), Znamke s panjskih končnic (razstava v sodelovanju slovenjegraškega in ravenskega muzeja), Zborniku 'Še pomnite, tovariši', na pot (v uredništvu Marinke Butolen ga je napisalo 81 članov Zveze borcev Mislinjske doline) ter Razstava 'In kaj je svoboda cena?' (v slovenjegraškem muzeju, avtorsko delo Marjana Linasija o koncu II. svetovne vojne na Koroškem). Ob koncu naj omenim še prispevke Ide Robnik (15. šminklavški grajski piknik), Marte Krejan (Zemljepisna imena in velika začetnica) ter F. Jurača barvni fotozapis Črnjanski gozdarji v poletnih mesecih. Vseh osem jih je slikovno zbral na zadnji platnici, ni pa nam napisal, kdo je velikan, ki stoji za njihovimi hrbti.

Številka 7, s platnicami 40 strani. Naslovno vsebino z dodatkom na zadnji platnici G. Mlinšek namenja fotoreportazi Gozdarski dan v Mislinji v okviru občinskega praznika, junijske Storže pa poletnemu gozdarjenju, ob drugih vsebinah tudi evropski pešpoti E6, ki od radeljskega prelaza do Razborja poteka po Koroški.

no opravili določene skušnje. I. Robnikova in F. Jurač sta podpisala razgovor z dekanom Fakultete za kmetijstvo, mednarodno uveljavljenim prof. dr. Jernejem Turkom, ki z našim članstvom v EU vidi dane priložnosti tudi za koroško kmetijstvo, sama urednica pa še zapis Valvazorjeva konjenica v Črni. Kar pet strani je Vojko Plaznik potreboval, da nam opiše številne Gozdne dobrote Smrečnikove bice in Čeperlinove stare mame. O takšnih vedno znova piše tako izbrano, da mu zavidamo lepe izkušnje tudi z (tokrat še posebno številnimi) recepti. Z zapisom Borovnice se mu na podoben način pridružuje Milena J. Cigler. Vedno znova pride prav še kaj takega, da nas Leopold Korat vodi Po romarski poti na Uršljo goro, Stana Meh in Olga Mongus pa Po Meškovi poti, za kar bi jima bili še hvaležnejši, ko bi slikama pripisali, kaj in kdo je na njima. Z naslovom General in pesnik Rudolf Maister je Milena Cigler G. opremila svoj zapis o Maistrovem večeru v Dravogradu ter razgovor z udeležencem znamenitega ljudskega zborovanja aprila 1918 v Sentjanžu Francem Bartom. Jože Potočnik objavlja prispevek Lesene plastike o tretji zadevni razstavi Jožeta Ješovnika. Rudi Rebernik je napisal članka Spet je napočil čas košnje ter Moja prva pot na Plešivec, v katerem hvali

vremenskih nesreč na Koroškem in jih prisoja varovalni gozdni odeji; posebej nam je opisal in sam poslikal še Srečanje državnikov pod Najevsko lipo ter kar nič počitniško Mednarodno srečanje folklornih skupin, ki mu je v Črni bil gostitelj, saj je tudi predsednik domačega folklornega društva 'Gozdar'. Veliki jesen, beli jesen je naslov tokrat počitniško redkobesednega spisa V. Plaznika, spet pa ga lahko pohvalimo za vzorni navedek uporabljenega slovstva. I. Robnik poroča o 7. skupščini delničarjev GG SG, o državnem tekmovanju lastnikov gozdov Franc Hudrap, Drago Pogorevc pa o zaščitni opremi traktorja za delo v gozdarstvu. Da prekomejna ekostafeta na Koroškem slavi že petletnico, zvemo iz preglednega zapisa Martine Cigler in slikovne opreme F. Jurača. Gotovo je vsestransko spodbudno, da kam potujejo tudi kmečke žene; iz Mislinjske doline to rade naredijo vsako leto in tokrat so se podale na Primorsko in z zadovoljstvom spoznale tudi oljarjenje, nam v besedi in sliki poroča Danica Onuk, Jerneja Mozgan pa na enak način o izletu kmetič Mežiške doline v Dolomite. Ene in druge so se nedvomno udeležile še Srečanja koroških kmetov zadržnikov na Šentanelu, o čemer se da brati v sestavku Mirka Tovšaka. V *Viharniku* se zvrsti še kaj bolj

Kotnik). Zapis Lovska maša L. Korata je posvečen zavetniku lovske bratovščine sv. Hubertu ter vsakoletnemu srečanju lovcev in drugih ljubiteljev narave pri podgorskem lovskem domu. Sklepni del glasila spoštljivo pripada Tonetu Turičniku, najprej z njegovim prispevkom o ljubiteljskem igranju v Mislinjski dolini ob predstavi Möderndorferjevega 'Podnajemnika' v izvedbi kulturnega društva Mislinja. Spominski zapis J. Potočnika Prof. Tone Turičnik (1833–2005) je dejansko strnjeni pregled pokojnikove ustvarjalnosti, s katero je neminljivo zaznamoval slovensko kulturo. Spomin nanj je počastil tudi naš nekdanji dijak ekonomske šole Janez Križan. Kultura zavzema še dve strani te dvojne številke: S. Hovnik piše o predstavitvi druge knjige mladega pisatelja Urbana Klančnika Geneza, o predstavitvah pesniških dosežkov v novi zbirki sonetov že uveljavljene književnice Milene J. Cigler pa Ida Robnik, ki je dodala še svoj dopustniški delež – obmorski razgovor s hrvaškim košarkarjem Acem A. Petrovičem.

Številka 10, 40 strani. Začetni del je namenjen gozdarstvem jubileju v dveh uvodnih prispevkih – Milana Tretjaka Razmišljanja ob 50-letnici prvega gozdnogospodarskega načrta na Koroškem ter Karla

Zagorca 50 let urejanja gozdov. Seveda ima vsaka ustanova svojo zgodovino, njen abraham pa je nedvomno priložnost že za temeljitejši dosežek, recimo v obliki kakšnega zbornika. Vsaj zasnovo zanj se že zaznava v septembrskih Storžih G. Mlinška. Tatjana K. Košan nas navdušuje za buče zlasti ob razstavi buč in bučnih jedi starotrških ljubiteljic, nekako podobno za kutine to naredi Milena J. Cigler, Martina Cigler pa nadaljuje svoj zanimiv sklop o prekomernem naravovarstvenem vrtnarjenju (Biopraznik pri naših sosedih). K trdni kmečki družini na Javorju nas popelje M. Razdevšek (Mlinarjevi na Matvozovem, s pripisom, da je po prof. Mrdavšiču priimek Matvoz nastal iz zveze mati / vleče / voz). M. Tovšak opisuje prenovljeno planinsko pot iz Radelj na obmejni Brinici (z navdihom za varstvo gozdov). Tradicionalni lovsko-kmečki piknik je naslov fotozapisa V. Plaznika o srečanju in zabavnih igrah na Strojni. Danes še malokdo ve, da so slovenski partizani poleti 1944 pri Ožbaltu iz nemškega ujetništva osvobodili več kot sto vojnih ujetnikov; lansko priložnostno slavje ob spominskem obeležju v tem kraju nam je opisal S. Hovnik, Martina Cigler pa novo postavljeni leseni kip Benjamina Kumpreja Glej, človek na podstavku v spomin knežjemu kamnu na Poljani izpred II. svetovne vojne. Smrt pa je v tem letu že tretjič razredčila naše vrste šolnikov, na Ravnah so žalovali za učiteljem in ravnateljem otroškega vrtca Rudijem Rancem (1943–2005), spominski zapis zanj so prispevali njegovi lovski tovariši. S. Hovnik ima tu še

nekaj o novem romanu Petra Petroviča Lisičina in pesniški zbirki dr. Duške Meh Nikoli ne vprašaj, zakaj ter kratek zapis V galeriji akademskega slikarja Karla Pečka. Omenjam še članke Blagoslov Roginatove kapele v Podgorju (L. Korat), Se babica sklanja težje kot otrok? (M. Krejan), Njivski kvintet ... iz Podkrajja pri Velenju (Zlatka K. Lampret) in sklepni barvni fotozapis Prijateljski obisk Lions kluba iz pobratenega japonskega mesta Arai (H. Dolinšek).

Številka 11, 36 strani. Naslovno temo Finska – dežela bora, breze, jezer Jerneja Čoderl posveča sodelovanju s finskimi gozdarji, tokrat v obliki strokovne ekskurzije 20 koroških gozdarjev v Skandinavijo. Naslednji prispevek Društvo lastnikov gozdov Mislinjske doline (Jože Urbanc) nas seznaja s pestrim strokovnim delom pod vodstvom Vinka Lenarta že v prvem letu obstoja. G. Mlinšek v oktobrskih Storžih z zadovoljstvom ugotavlja, da je slovensko gozdarstvo na takšni ravni, da se ga sem hodijo učiti iz čedalje več evropskih dežel. Danica Onuk poroča, da je bila za kmetico leta na Koroškem izbrana Majda Sinreih s Kozjaka. Onukova je prispevala še zapisa Ekskurzija podeželske mladine (na Notranjsko) in Razstava ob svetovnem dnevu kmetič – 15. oktobra v Vrtnarstvu Jehart v Šmartnem, kjer so bile na ogled kuharske in sadne dobrote. Janez Bauer nas razveseljuje s člankom Velik uspeh koroških čebelarjev, namreč na mednarodnem ocenjevanju v Semiču, kjer je vseh pet sodelujočih za svoj gozdni med

prejelo zlato priznanje – in to so Ivan in Dani Šmon, J. Bauer, župan mestne občine SG Matjaž Zanoškar in Dominik Žvikart, ki je obenem prejel častni naziv najboljši čebelar Slovenije. Martina Sušec svari pred ptičjo gripo, Matej Ivartnik pa pred uporabo nekakovostne vode. O uspešni oktobrski akciji v koroških vrtcih in šolah z vodilom Ni zdravja brez duševnega zdravja poroča Marijana K. Janet. Martina Cigler je zapisala razgovor z naravovarstvenico Marjetko K. Svetel. Marjan Čuješ s šestim nadaljevanjem (Zmešana generacija – moja družina) končuje svoje življenjske zgodbe. Naštetimo še nekaj od številnih naslovov in njihovih piscev: Mislinjski planinci zaključili pohodniško sezono (M. Tovšak), Spomin na dan svobode v Kotljah, Ob 60-letnici OZN – republiška proslava v Slovenj Gradcu, 15. zbornik društva Likus (vse S. Hovnik), Utrinki iz šolskih časov in poti na Razborju (R. Rebernik), Srečanje sošolcev s Paškega Kozjaka v Doliču (F. Jurač), Lions klub Slovenj Gradec (H. Dolinšek).

Številka 12. Zadnja številka nam oko prvič razvaja s štirimi barvnimi stranmi od 36, kar najbrž naznanja, da bo *Viharnik* poslej še lepši. Uvodnik Ob vstopu v novo leto 2006 je prispeval direktor Silvo Pritržnik, naslovno temo Štirinajst najbolj skrbnih lastnikov gozdov Slovenije pa G. Mlinšek; priznanja so prejeli v Šentanelu na vzorni prireditvi gostiteljev, ki se je pisec dotika tudi v svojih novembrskih Storžih; iz domačih logov je dobitnik Leopold Lesičnik z Goriškega

vrha. Prispevek Petra Cesarja Strokovna ekskurzija gozdnih posestnikov revirja Sele nas popelje v kočevske gozdove. Jerneja Čoderl poroča o dveh predstavitev dela kmečkih študijskih krožkov; koroški delež sta bila projekta 'sintli' in 'toter'. Marija Čuješ nas v članku Obveščevalci seznaja s svojsko obliko povezave kluba gozdarskih upokojencev s svojimi člani. I. Robnik in G. Mlinšek sta se pogovarjala z najuglednejšim slovenskim gozdarjem, - univerzitetnim profesorjem in mednarodno prizanim strokovnjakom Dušanom Mlinškom in nam o tem posredujeta strnjeni povzetek. Mateja Špeh poroča, da je minister Zver obiskal javorsko šolo, s 1156 metri najvišjo v Sloveniji, obljubil je ponovni obisk in nadaljnji obstoj šole. Jože Pratnek ar je potegnil črto pod vendarle uspešno kmetijsko leto 2005 in napovedal znatne spremembe v združeni Evropi. Navzlic hladnemu jesenskem času so se učenci 3. razreda šole v Črni podali v sadovnjak in spoznavali posebnosti varovanja dreves pred zimo, nam sporoča njihova učiteljica Martina Krivonog v spisu Tehniški dan. Koncu leta primeren je tudi zapis Martine Cigler Božič v simbolih in božič v naših srcih. Tone Pridigar nas v članku Šoja podrobneje seznani s to povsod pri nas domačo ptico. Zadnji naslov v tem letniku Poslovna enota Gozdarstvo – Enota Radlje ob Dravi je Peter Tasič pripisal običajnemu barvnemu fotozapisu na koncu vsake številke – z menoj vred, na koncu dobrih 400 strani obsegajočega 37. letnika *Viharnika*.

Poziv na predizbor za Rock Otočec

Nataša Konečnik Vidmar

Tudi letos bo organiziran največji slovenski rock festival Rock Otočec. Vsako leto organizator omogoči na velikem odru nastopiti tudi mladim, neuveljavljenim glasbenim skupinam. V ta namen Mla-

dinski kulturni center Slovenj Gradec vabi vse mlade, še neuveljavljene glasbene skupine, da se prijavijo na predizborni festival za Rock Otočec 2006. **Rok za prijavo je 28. 2. 2006.** Prijava mora vse-

bovati: podatke o skupini (naslov, e-mail, gsm), posnetek treh avtorskih pesmi (na CD formatu), kratko predstavitev skupine (na CD-ju), fotografijo skupine (na CD-ju). V letu 2006 lokalni predizbor orga-

niziramo v sodelovanju z 32 lokalnimi organizatorji. S tem je mladim neuveljavljenim skupinam še v večjem obsegu omogočena predstavitev na lokalnem, regijskem in nacionalnem nivoju.

Zlatko Verzelak

Terezija Borovnik ima zanimivo in redko lastnost: tudi ko nič ne dela, nekaj naredi. V tem (in še v drugih rečeh) se tako razlikuje od ostalih, ki venomer nekaj delajo, naredijo pa nič.

Trezika Krenker

Smisel za humor, pripravljenost za vsako norčijo in komunikativnost so lastnosti, ki so redko dane človeku v takem izobilju.

Trezika, Trzinka, Tereza, Rezka (in verjetno še kako) jo kličejo tisti, ki jo poznajo.

Rdečelaska brez aditivov je bila že v otroštvu radovedna, ponosna, trmasta, predvsem pa polna domišljije, optimizma in veselja do življenja. Tudi pridna in vztrajna. A to smo menda vsi? Vsaj tako nam povedo, ko nas nesejo k zadnjemu počitku.

V nekem smislu kar dobro pozna našo deželico – v rani mladosti se je preživljala v Mariboru, na Golniku, v Postojni (dovolj razpršeni kraji), pa se lahko reče: Trezika je mini svetovljanka. Potem ko si je ogledala Štajersko, Gorenjsko in Notranjsko, je njena mati vzela v najem gostilno Pri Goljatu v Dovžah.

Danes jo poznamo pod imenom Pri Amerikancu. Tam je pomagala, dokler se mati ni upokojila.

Mineval je čas norčij, iluzij, sanj in Trezika je dobila prvo resno službo v Komfortu v Mislinji, kjer je ostala sedem let. Morala je biti pridna in priljubljena, ker nikomur ni bilo pogodu, ko je šivanje zapustila in odšla v Gorenje v Velenju. Potem ni več menjala službe. Do invalidske upokojitve je vsak delavnik vstajala zgodaj zjutraj (da ji ni bilo težko, ne bom pisal, ker nobenemu Slovincu ni težko vstajati ob štirih in jo peš mahiniti proti tovarni). Takrat je že stanovala v Mali Mislinji in s Stančem Krenkerjem sta gospodarila na kmetiji, znani v bližnji in daljni okolici. Ni ji bilo dolgčas, sin Branko je rasel v mladeniča, na travniku in v gozdu in kuhinji se je večno kaj dogajalo, služba je zahtevala svoje. Na kmetiji so imeli tudi konje (gospodarjeva strast in veselje), ki so poželi tudi nagrade. Neka kobila je bila celo vice šampion – drugo mesto! – v celi takratni Jugoslaviji. Najbolj verjetno je, da ima pri tem zasluge tudi Terzinka. Sama pravi, da je jahal konja kakšnih dvakrat.

Če jo vprašaš zakaj samo dva-

krat, ti bo povedala, da ni bilo časa.

Pred tremi leti je ovdovela in ostala sama na posestvu. Sama, a ne sama. Sin si je že pred leti zgradil hišo nedaleč od mame. Kot se rado zgodi, se je poročil in kot je navadno, dobil hčer. Ta pride pogosto k svoji bici, delat kratek čas, Branko pa čez celo leto pomaga pri delu na kmetiji, čeprav ima dosti svojih poslov. No, tu je še Maks, ki postori najnujnejša dela v hlevu in izven. Pri sušenju, pripravi drv in

on. Gospodarica je prijetna, vedno pripravljena na šalo, zato skoraj nikdar ni sama.

Čas zase si vzame Trezika pozimi. In kaj je tisto, kar Treziko ločuje od ostalih žensk na kmetijah?

Njena aktivnost izven vsakdanjih poslov.

Oče Franc je bil priljubljen muzikant, učil je harmoniko tudi Trezinega Stanča (pri tem je bil zelo strog, pove Terzinka) in bil je eden prvih, ki je ugotovil, da sodobna narodno-zabavna glasba uničuje in

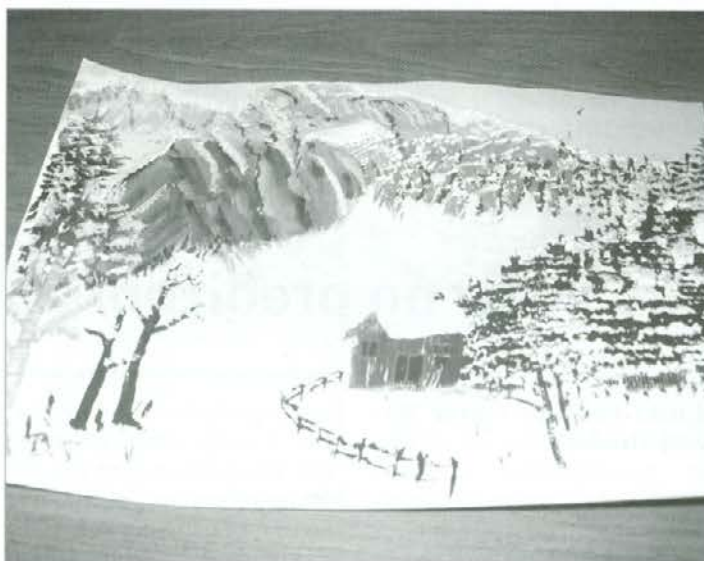
Jesen

pobiranju sadja ji priskoči na pomoč sosed Ruda, a ne samo

kvari lepo slovensko ljudsko pesem – s tem se avtor članka popolnoma strinja.

V družini Borovnik je bilo petje, ki se je prijel tudi otrok. Tako je Treza s prijateljico Pavlo večkrat ob večerih prepevala na balkonu ob spremljavi očetove harmonike, tudi javno je nastopala v duetu.

Zadnja leta sodeluje v folklorni skupini, ki je nastala na pobudo kmetov iz Male Mislinje. Najprej so se imenovali Višinski pavri, po smrti Krenkerjevega Stanča, ki je s harmoniko spremljal nastope, pa so se na predlog Turističnega društva Mislinja preimenovali v folklorno skupino Majsterski. To je bila najbolj priljubljena beseda njihovega harmonikarja.

Zimski motiv

Časa Treziki pozimi ostane še za nekaj drugega. Začela je slikati.

Ni naključje, da je bil sloviti slikar Jože Tisnikar dokaj pogost gost pri Krenkerjih. Bili so vesela družba in marsikatero so ušpičili. Nisem slikarski kritik, vendar mi to ni treba biti, da ugotovim, kako lepe slike zna narediti Trezika. Mogoče nekega dne svoja dela razstavi.

Trezika je samouk, ampak samouk, ki se hitro uči, zna

dobro opazovati, ima prirojen smisel za barvno kompozicijo in harmonije barv, začetniške napake odpravlja sproti in hitro, da se človek ne more dovolj načuditi. Branko pride na obisk, pogleda najnovejšo sliko in jo po svoje komentira, vendar se čuti njegova naklonjenost do maminega hobija. V vseh stvareh je Trezika dovolj samozavestna, da se ne pusti zмести, zato bo tudi nekega dne sama ugotovila, da so njena dela boljša, kot misli

o njih danes. Ne razmišlja, da bo po smrti slavna, ne razmišlja, da bo s slikanjem obogate-la, sluti pa, da ji ustvarjanje z barvami prinaša zadovoljstvo in sprostitev. To pa sploh ni malo vredno. Risanje jo ohranja vedro in optimizma ji ne zmanjka.

Kmalu se bo začelo delo zunaj, a verjamem, da bo svojo aktivnost ohranila skozi celo leto, naslednjo zimo pa spet z večjo vnemo začela raziskovati svet barv in tonov. Zame je

in bo ostala umetnica.

Če to rada sliši ali ne, tega ne bom izvedel. Skromnost je vr-lina, ampak: ali vedno?

Zadnjič se pripeljem po cesti in Trezika nepremično stoji ter zre v daljavo. Nimam časa vprašati, kaj počne, kaj gleda, ker sama pove: gledam Uršljo goro, rada bi jo naslikala ...

Krasno, rečem in vesel postanem, ko ugotovim, da so na svetu še ljudje, ki znajo opazovati in hrepeneti, iskati in ... upati.

Vinko Cajnko, 95-letnik

Jože Potočnik, prof.

Praznoval je svoj 95. rojstni dan (rojen 30. januarja 1911), prvak Koroške kolesarske župe leta 1936, po vojni znan telesnokulturni delavec.

Ob koncu januarja so se na njegovem domu ob Homšnici zvrstili številni njegovi prijatelji, športni delavci, rokometaši, predstavniki KPM, Društva upokojencev in drugi. Kot po navadi so mu prišli čestitati pevci okteta Lesna, katerega častni član je tudi on. Voščila sta mu tudi župan Mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar in župan občine Mislinja Viktor Robnik in mu izročila priložnostna darila.

Kdo ne pozna tega slovenjgraškega in koroškega zanesenjaka, ki je s svojim tekmovalnim kolesarskim duhom med vojnama dosegel izredne rezultate in bil pobudnik za ustanovitev Športnega in kolesarskega kluba Mislinja v Slovenj Gradcu (1934) in kolesarskih klubov Korotan v Mežici, Peca na Prevaljah, Slovan v takratnem Guštanju?!

Vinko Cajnko ima dober spomin, pa ne samo to, še vedno z velikim občutkom do preteklosti hrani številno pisno in fotografsko gradivo o športu, zlasti pa o kolesarstvu. Velik del gradiva o razvoju telesne kulture v treh koroških doli-

nah je poklonil Koroškemu pokrajinskemu muzeju v Slovenj Gradcu.

Vinko Cajnko je še vedno živi leksikon o zgodovini mesta ali kot sam reče »mojega Slovenj Gradca«. Z navdušenjem pripoveduje, kako so gradili Sokolski dom (od leta 1983 kulturni dom). Sokolsko društvo je nastalo takoj po vojni leta 1919. Priprave za gradnjo doma so se začele že leta 1922, pod streho so ga dali leta 1929, slovesna otvoritev pa je bila pred 70. leti.

Naš slavljeneec se med drugim spominja tudi: »Sem edini še živeči delegat LRS, ki sem bil na ustanovni skupščini Fizikulture zveze Jugoslavije v Beogradu pred 60 leti. Zastopal sem Koroško krajino in Šaleško dolino.«

Z velikimi izkušnjami in športnim znanjem je bil po vojni med organizatorji TVD Partizan in pomagal je ustanoviti podobna društva v Mislinji, Šmartnem ter Doliču, od katerih je dobil priznanja.

Vinko Cajnko je vodil TVD Partizan več kot 40 let in bil je njegov častni predsednik. Je tudi častni član Rokometnega kluba Prevent. Bil je med graditelji rokometnega in nogometnega igrišča, kegljišča, pomagal je obnavljati in graditi planinske kočice.

Cajnkov dom sprejme vsako-

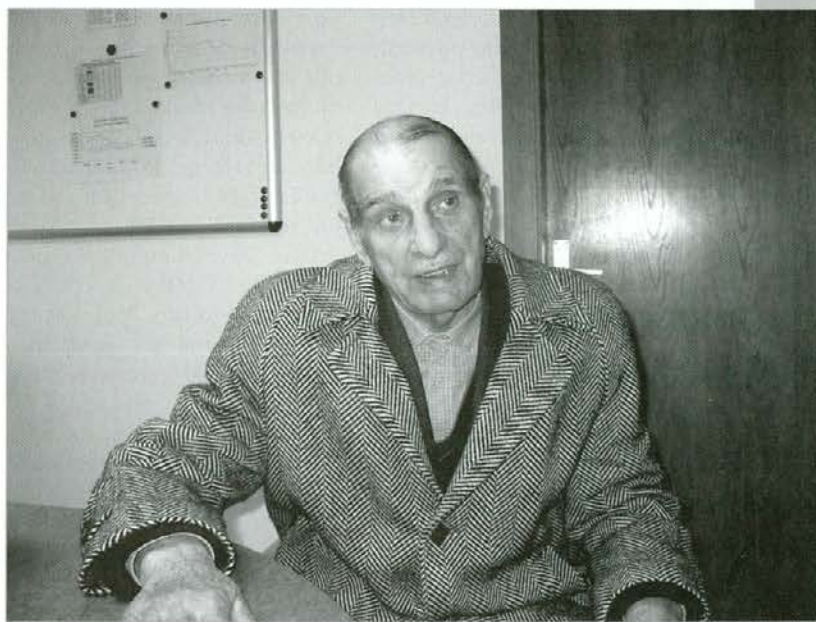
gar prijazno in gostoljubno. Njegovo družino so že obiskali številni športni delavci in olimpijci v orodni telovadbi. Leta 1965 je gostil Lona Štuklja, Toša Primožiča in Josipa Kajundžiča – Kaja. Obiskali so nekatere tovarne v Slovenj Gradcu, Dravogradu, Mežiško dolino in Velenje. Vinko je zapisal skoraj potopis o tem obisku. Njegovi in slovenjgraški gostje so bili tudi Franjo Mihalič, Boris Gregorka in drugi; Miro Cerar je bil osmič v Slovenj Gradcu ob Cajnkovi 90-letnici.

Vinko Cajnko še vedno spremlja športna tekmovanja po TV prenosih. Navdušen je, ko naši

tekmovalci dosegajo dobre rezultate. Za dosedanje izredno pomembno športno in organizacijsko ter požrtvovalno delo je prejel številna priznanja, diplome, nagrade in državna odlikovanja. Naj jih naštejemo le nekaj:

- občinska nagrada -1964,
- Bloudkova plaketa - 1965,
- Bloudkova nagrada - 1982,
- častni občan Mestne občine Slovenj Gradec,
- srebrni častni znak svobode Republike Slovenije 2001.

Ob visokem jubileju mu vsi prijatelji iskreno čestitamo in želimo, da bi bil zdrav še dolgo med nami.

Naši predniki, ki so bili več inoma kmečkega porekla, so v dveh vojnah in v času po njih pretrpeli veliko gorja. Trpljenje prebivalcev Mislinjske doline je vidno tudi iz življenja moje mame, kmetice na srednje veliki Lenartovi kmetiji v Šmartnem.

Moja mama Alojzija Gams je bila stara dvajset let, ko so vpoklicali očeta v avstrijsko vojsko. Imela je dva sinova stara pol leta in dve leti. Skrb za kmetijo ji je otežil še požar gospodarskega poslopja in kazenski odvzem delavcev, ruskih ujetnikov, ker se je udeležila Slovenskega tabora v Šentjanžu pri Dravogradu. Po dveh letih je izvedela, da je ob umiku avstrijske vojske oče obležal mrtev na soškem bojišču, po nastanku Jugoslavije pa se je oglasil s Sicilije, kjer je bil v ujetništvu. Mama je nato govorila na javnem zborovanju in zahtevala izpustitev ujetnikov. Po petih letih odsotnosti se je oče vrnil tako spremenjen, da ga ni spoznala. Bil je shujšan, brez zobi starec z belimi lasmi. V ujetništvu je prebolel številne nalezljive bolezni in postal srčni bolnik.

Po vrnitvi je oče takoj začel z deli za izboljšanje življenja. Ob mlinu na reki Mislinji je zgradil enostavno elektrarno. Ob tem se je močno zadolžil. Dolg se mu je močno povečal, ko je moral ob prodaji sosedovega posestva kot bančni porok plačati veliki del njegovega dolga.

Bil je čas velike krize med obema vojnama. Od hiše do hiše je hodilo veliko brezposelnih, tako mladih kot starih in onemoglih, ki so bili brez vsega. Takratni delavci niso imeli nobenega zavarovanja, zato so bili brez pokojnine in velikokrat tudi brez stanovanja. Običajno so prespali na našem skednju ali v hlevu dva ali trije taki berači. Vsi otroci - bili smo štirje - smo se velikokrat srečali z njimi pri zajtrku ali večerji, saj so bili nekateri

zanimivi in zabavni.

Pridelki, ki so bili vsi pridela ni ročno, so se v tem času zelo težko prodali, a kljub temu je mama nekoliko zmanjšala pomanjkanje denarja, ko je z veliko truda in iznajdljivosti pridelke prodajala. Na domu ali z dostavo je prodala krompir, sadje, mošt, jajca in doma pečen rženi kruh. Mesar je na domu zaklal več goved in svinj, mama pa je na manjše kose razrezano in stehtano meso raznašala po mestnih gospodinjah. Nekaj je zaslužila s prehranjevanjem dveh delavcev, ki jima je nudila tudi skromno stanovanje. Sama je kuhala hrano za deset do petnajst ljudi. Šestčlansko družino so povečali še štirje stalno zaposleni pomočniki in pomočnice, ob večjih delih pa še dninarji. Stalni član družine je postal tudi trinajstletni gluhomani fant, varovanec občine Šmartno. Občina ga je izmenjaje za mesec dni pošiljala od kmetije do kmetije. Od naše hiše ni več hotel drugam.

Kljub stiski doma so moji starši vedno pomagali pomoči potrebnim. Pogosto sem nosila živila številni družini, ki se je preživljala samo s priložnostnim delom. Pomagali smo sosedom z mletjem žita in trem hišam dajali brezplačno električno razsvetljavo.

Prebivalci Mislinjske doline so bili zelo prestrašeni ob prihodu nemške vojske leta 1941. V starem šmarškem župnišču je bilo zaprtih veliko izobraženecv iz širše okolice. Mučili so jih in nato mnoge izgnali v Srbijo. Odvzeli so jim vse premoženje. Pričeli so z vpoklici v nemško vojsko. Moj starejši brat Slavko se je izognil mobilizaciji z odhodom v osvobodilno vojsko. Namestili so ga na terensko delo. Za njim je storil enako najstarejši brat Franc, ki je bil v partizanih največ časa glavni intendant v pohorskih Paučkovih bolnišnicah. Okupator je zapiral svojce in vse, ki so podpirali

NOB, jih pošiljal v taborišča, streljal talce, organiziral vojaške enote in vodil stalne borbe proti njim. Moji starši so dvakrat dobili zaupno sporočilo, da jih bodo zaprli in odpeljali. To se ni zgodilo, verjetno zaradi tega, ker so v tem času bile pretrgane železniške proge in bombni napadi tudi na mariborske zapore. V Šmartnem je bilo manj nemških represalij tudi zaradi dobrih vodij heimatdinsti, ki so se v tem času celo sestajali z borci NOB. Večina naših ljudi je podpirala NOB, zaskrbljeno poslušala streljanje in iskala informacije o svojcih. Brat Slavko je kot bolnik preležal pet mesecev na podstrešju našega doma, kljub temu da so bili v vasi pogosto »vermanšafterji« in enkrat temeljito preiskali vsa poslopja. Skrili smo ga v bunker, v katerem je po njegovem odhodu v pohorsko bolnišnico ostal revolver, radioaparati in del njegove opreme. Brat Slavko je padel v partizanih tri mesece pred svobodo.

Vsa naša družina je sodelovala pri pomoči bratoma, ki sta se večkrat oglašala. Predvsem smo dajali živila. Razen tega je moja mama redno pošiljala pakete s hrano tudi štirim Slovincem v koncentracijska taborišča, kar je pomenilo vsak teden paket suhega sadja, keksov in suhe prežgane moke.

Vsi smo se veselili svobode, a naša družina je bila strašno razočarana. S strahom smo gledali, kako so razlastili in zaprli ljudi, ki so imeli malo več premoženja, nato pa so prišli na vrsto še naprednejši kmetje. Oblast je planirala ustanovitev kmečkih zadrug, zato so mnoge kmete zaprli in razlastili. V februarju 1947. leta je na našo kmetijo prišlo pet vojakov in trije miličniki. Za dva dni so zastražili vsa poslopja in jih temeljito preiskali. Za vse, kar so našli, so grobo zavračali vsa pojasnila in kasneje vse odpeljali. Raz-

glasili so skrivanje orožja, živil, žita in krompirja, krajo električnega materiala (padli brat Slavko je nakupil električni material za načrtovano gradnjo stanovanjske hiše in ga hranil na domačem podstrešju).

»Zaradi vsega tega bo izdana odločba o zaplembi posestva,« so zapretili. Po par dneh sta prišla dva civilista z napisano izjavo in zahtevala podpis. Papir, na katerem je bila trditev, da je bila uradna preiskava korektna in brez izrečenih žalitev, je moja mama takoj raztrgala in povedala, da so ravnali kot gestapovci. Nato je sledila še grožnja: »Gorje, če boste to kje pripovedovali!«

Mama je takoj po preiskavi poiskala pomoč za pisanje prošnje za zaščito na notranje ministrstvo, po dobljeni odločbi za zaplenbo premoženja pa pritožbo na sodišče. Navedla je številne verodostojne priče. Padla je izjava, da je hujša kot advokat. V času čakanja na obravnavo na sodišču smo poslušali vesti o sestankih, ki so jih udbovci organizirali v širšem in ožjem okolju. Udeležence so seznanjali s polnim imenom kulaka iz Šmartnega in z vsemi njegovimi kršitvami zakona. V časopisih smo prebrali daljše članke s polnim našim imenom in naslovom ter navedbo kaznivih dejanj: izkoriščanje ljudi, skrivanje orožja in hrane ter kraja raznih materialov. Na sestankih in v časopisu je bil poziv: »Dol s kulaki!«

Na sodišču je bila tožba ugodno rešena predvsem zato, ker se je reševanje zavleklo do takrat, ko so začeli opuščati misel na kmečke zadruge iz zunanjepolitičnih razlogov.

Naša mama se je na vse težave v življenju odzivala čustveno, a hkrati tudi dovolj razumsko in pogumno. Nikoli se ni pustila streti, takoj se je postavila v bran za vso družino.

Vem, da smo imeli Slovenci več takih mam. Spominjamo se jih!

Delo v gozdu nekoč

Besedilo in fotografije: Rudi Rebernik

Za gozdne delavce že od nekdaj ni bila nikoli preveč huda zima ali s preveč snega, da bi jih oviral pri zimskem delu v gozdu. Spominjam se iz mojih otroških let, ko sem videl stare »holcarje«, ki so prihajali iz gozda utrujeni in včasih tudi premočeni od snega ali dežja. Obleženi so bili v domače volnene suknje z debelimi volnenimi puloverji, v volnenih nogavicah, ki so jih nosili po vrhu hlač kot dokolenke, in seveda z volnenimi rokavicami, debelo obšitimi, da so dlje zdržale.

Tedaj ni bilo nobenih dopustov ali plačanih praznikov in večina delavcev je bila samo občasno zaposlenih in nezavarovanih. Skoraj vsi starejši delavci, ki so se po vojni hoteli upokojiti, so morali s pričami dokazovati svojo delovno dobo. Vendar pa so se pod zadnjim lastnikom Plešivca razmere za delavce in najemnike bistveno izboljšale, posebej za najemnike malih kmetij, ker jim je lastnik dal na svoje stroške popraviti in obnoviti strehe in jim je pomagal zamenjati črne kuhinje ali dimnice, katere so bile v vseh njegovih najemniških hišah.

Prva leta po vojni se razmere zaenkrat niso dosti razlikovale od prejšnjih. Toda vsak je bil socialno zavarovan, z letnim dopustom in otroškim dodatkom. Bile pa so težave z gozdarskim orodjem in od začetka smo delali vsak s svojim orodjem, kakršno je pač bilo na razpolago ... Polagoma pa se je tudi to uredilo in orodja je bilo dovolj. Na vsakem gozdarskem obratu je bilo mogoče dobiti orodje, s katerim smo lahko zamenjali naše staro in obrabljeno.

Med najvažnejša gozdarska orodja so zagotovo spadali žaga, sekira in cepin. Od skrbno vzdrževane in pravilno nabrušene žage je bil

odvisen delovni uspeh cele skupine. Najbolj učinkovita je bila žaga Amerikanka, ki pa je zahtevala posebno spretnost pri vzdrževanju in brušenju. V 50. letih je GG Slovenj Gradec organiziral dnevni tečaj za brušenje žag na Gozdni

upravi Mislinja, katerega sem se iz revirja Plešivec udeležil tudi jaz.

O raznih pripomočkih za pravo žage Amerikanke za dobro in lahko delo, kot so bili kotomeri, razperilci zob in

razperilne ure, ne bi razpredal, ker so skoraj vsi starejši gozdni delavci, ki so danes že upokojeni, takšno delo sami izkusili in doživeli. Morda pa se bo tudi nekaterim mlajšim zdelo zanimivo in bodo lahko primerjali tiste čase z današnjimi.

Ena izmed prvih žag Amerikank, ki so prišle na GG neke v 50. letih. Z njo sem delal še sam in sem jo potem ohranil za spomin.

Preprosta delavnica, kakršno je imel skoraj vsak gozdni delavec doma. Za popravilo in izdelavo raznih toporišč in drugih lesenih izdelkov za dom, med drugim tudi lesenih cokel.

Julka Logar

☆1935

†2005

Pred kratkim smo na starotrškem pokopališču pospremili na zadnjo pot učiteljico Julko Logar iz Slovenj Gradca. Julka Srebnik se je rodila 1935. leta v številni kmečki družini na Ojstrici pri Pogaču. V življenju je doživljala pravo epopejo Martina Kačurja. Kot študentka na učiteljski in v internatu v Mariboru je občutila vso pomanjkanje takratnega časa. Ko se je enkrat sredi hude zime vračala domov na Ojstrico lačna in prezeblja, je med potjo v snegu omagala. Gotove smrti jo je rešil poštar Pepi Vravnik, ki se je vračal iz službe domov.

Službovala je v Šmartnem, sredi hude zime decembra 1954 pa je bila prestavljena v Javorje. Takrat sem bil v službi v Črni. Spominjam se, da sva do prsi gazila sneg iz Črne do Javorja. Pomagal sem ji. V Javorju so bile obupne razmere za učiteljice, ki niso imeli stanovanja. Po nekem ozkem rovu si prišel v malo čumnato, ki je bila spalnica, pisarna itd. Takrat je bila v Javorju tudi učiteljica Zinka Povh, ki še živi v Črni. Čez nekaj mesecev je bila Julka prestavljena nazaj v Šmartno. Učila je tudi na Selah.

Zvedel sem, da je bolna. Šel sem k njej in nisem mogel razumeti, da je ždela v enem mlinu, v temni mlinarjevi sobi. Mlin je bil v pogonu. Imela je vročino. Pomagal sem ji. Še danes ne razumem, zakaj so tako grdo ravnali z učitelji. Potem je prišla za učiteljico v Pameče, kjer se je leta 1958 poročila z domačinom Ivanom Logarjem. Rodila je tri otroke in ko so otroci bili še majhni, jo je mož pobrisal z drugo žensko. Takrat je bilo za Julko najhujše. Življenje ji je rešil zdravnik.

Pri majhni učiteljski plači je imela vse na svojih ramenih. Stanovala je v stanovanju, ki to sploh ni bilo. Učila je dopoldan in tudi popoldan, da bi še kaj zaslužila. Zraven pa je še vzdrževala mater bivšega moža. Šele ko je ravnatelj šole v Slovenj Gradcu Risto Stojanovič izvedel za njen težek položaj, jo je rešil nemogočega stanja v Pamečah. Dobila je stanovanje v bloku na Vrunčevi 2 in službo na slovenjegraški šoli. Takrat je šele normalno zaživela. Vse tri otroke je vzgojila v poštene ljudi. Sin Janko je zaposlen v bolnici Slovenj Gradec, sin Bogdan v Velenju, hčerka Metka pa na ministrstvu za zdravje.

Po hudi bolezni je Julka v mukah izdihnila na božični večer 2005.

Zelo radi smo jo imeli.

Brat Ivan

Ivana Kokol

☆1922

†2005

Še preden je lanski december obrnil svoje zadnje liste, je v slovenjegraški bolnici ugasnilo življenje Ivane Kokol. Jesen življenja so ji res grenile srčne težave, a si je vselej opomogla. Še posebej po zdravljenju v avgustu je njeno okrevanje doma vzbujalo upanje, da bo draga mama in babica z nasmehom še lep čas božala svoje otroke in vnuke. Žal je zadnji mesec srce ponovno porušilo njeno zdravstveno stabilnost in do kraja bistrih misli je kljub bolnišnični skrbi in negi svojih najdražjih za vselej utonila v temo.

V aprilu leta 1922 je mama Marija na Tratnikovi kmetiji v Dovžah povila našo Ivanko. Otroštva in mladosti se je Ivanka vselej rada spominjala, pa čeprav so bila ta njena leta odeta v revščino in delo. Rada je obiskovala šolo in bila je res dobra učenka. Čas prijateljavanja z Muševo Minko in dvanajstletnega prepevanja na koru je zanjo predstavljal najlepša leta življenja. Mladostne načrte ji je prekrižala vojna, ki je prezgodaj zresnila njen obraz. Slovenska zemlja in slovenska beseda sta bili za Ivanko svetinji, za kateri je zbrala pogum posebne vrste. Tako je po najboljših močeh za partizane zbirala hrano in na dogovorjenih mestih puščala različna obvestila o nevarnostih. Zato je v svobodi ponos zaslužen krasil njen obraz. Poleg dobrote je po mami podedovala tudi ljubezen do kuhanja. Ta jo je leta 1947 popeljala v gospodinjstvo šolo v Mali Loki. Tam si je nabrala bogatih kuharskih izkušenj in postala prava mojstrica kuharice. Večkrat so jo poprosili, da je kuhala na porokah in praznovanjih. Tista čudovita človeška čustva, zaradi katerih dobiva življenje najlepši čar, pa je Ivanki prineslo leto 1958. Predramil jih je Franc, ki jo je tisto leto popeljal pred oltar. Blagoslovljena ljubezen je mladoporočenca bogato ogrevala na Tratnikovem, saj se Ivanka zvestobi do rodne domačije nikdar ni odrekla. Predanosti najrazličnejšim kmečkim opravilom in mozevi sreči se je pridružila še srčna materinska ljubezen, saj je povila hčerkico Mileno pa sinka Franca in še hčerkico Marijo. Zato je vredno živeti, si je rekla, in se oklenila vseh vrednot, ki so krasile njeno dobrohotnost. Vanje se je prikradla le globoka bolečina, ko je prezgodaj umrla njena mama. Še nekdo pa je Ivanki v dobrem in slabem stal ob strani. To je bila in ostajala ves čas prijateljica Minka. Spominov, ki so povezovali njun klet, nikdar ni zmanjkalo. Rada je imela Ivanka otroke, kar je širila še z botrovanjem prenekaterim fantičem in deklicam. Pa seveda vnuki, šest jih je naštela, so bili deležni toplote in darežljivosti dobre babice. Ona pa jim je bila hvaležna, ko so čebliali okrog nje. Čeprav je bolezen grenila njena zrela leta, pa je z upanjem in voljo do življenja premagovala bolečine in si vselej spet opomogla. V bolnišnico je šla le, če je zares morala, zato je bila še v lanskem avgustu, ko je kazalo, da so jo dobro pozdravili, prepričana, da bo lahko doma najlaže okrevala. Pa sta zadnji adventni nedelji zagrenili praznična pričakovanja. Tretja jo je popeljala v posteljo slovenjegraške bolnišnice, poslednja pa je utišala njen glas in ustavila njeno srce. Njeni najdražji izražajo hvaležnost vsem, ki so Ivanko pospremili na zadnji poti, zahvalo pa osebju slovenjegraške bolnišnice, dr. Birku, patronažni sestri Majdi, pogrebni službi in duhovnikom g. Tinetu Tajniku in g. Cirilu Vodišku.

Marjan Križaj

Ivan Čas, p. d. Marovšek

★1914

†2006

Boleče je med domačini, še posebej pa med kmeti – zadružniki, odjeknila vest, da je za vedno prenehalo biti srce staroste zadružništva v Mislinjski dolini, vsem dobro znanega Marovšekovega

očeta. Skorajda nismo mogli verjeti, da nas za vedno zapušta človek, ki za sabo pušča tako globoke sledi svojega tuzemskega delovanja v kmetijstvu, gozdarstvu, zadružništvu pa tudi v širšem javnem delovanju.

Pokojni Ivan Čas, ki je kot mladi kmečki fant prevzemal domačo Marovšekovo domačijo, se je že takoj v tistih težkih povojnih letih vključil v številne organizirane oblike delovanja kmetov. Zavedal se je, da bo kmetijstvo lahko doseglo svoj razvoj le, če bodo kmetje med seboj povezani, če se bodo znali boriti za svoje pravice in če se bodo znali organizirati tako, da se bodo lahko združeni vključevali v vse oblike poslovnega in drugega stanovskega povezovanja. Zato ga v prvih letih povojnega obdobja najdemo med tistimi, ki so pričeli orati ledino pri ustanavljanju takratnih splošnih zadrug v Mislinjski dolini. V domačem kraju, v Turiški vasi, je bil med pobudniki ustanovitve takšne zadruge in je postal tudi njen prvi predsednik. Ko so kasneje te manjše zadruge prerasle svojo obliko delovanja, ga najdemo med akterji ustanavljanja skupne zadruge v Slovenj Gradcu, kjer je postal njen prvi predsednik zadružnega sveta, nato pa je deloval v njenih organih vse do praznovanja svoje 80. obletnice, ko je kot predsednik nadzornega odbora zaključil svoje javno delovanje v zadrugi. Ivana Časa pa so kaj kmalu tudi v širšem okolju spoznali kot človeka z veliko širino svoje razgledanosti in kot dobrega poznavalca razmer na podeželju. Zato so ga pričeli vključevati tudi v širše oblike stanovskega in zadružnega povezovanja. Bil je med ustanovnimi člani zadružne zveze s sedežem v Dravogradu, kje je prevzel tudi funkcijo predsednika upravnega odbora te zveze. Ko se je kasneje ustanavljala Zadružna zveza Slovenije, ga najdemo med člani iniciativnega, nato pa med člani upravnega odbora v dveh mandatnih obdobjih. V tem času je bil izvoljen celo v članstvo Zadružne zveze Jugoslavije, kjer je postal predsednik nadzornega odbora.

Pokojni Marovšekov oče je pustil neizbrisne sledi v slovenskem zadružništvu. Ob ustanovitvi Koroške hranilnice leta 1972 je bil dolga leta predsednik njenega upravnega odbora, vključeval pa se je tudi v delo takratne Zveze hranilno kreditnih služb, kjer je bil dolga leta član upravnega odbora.

Ko omenjamo javno delovanje Ivana Časa, pa ne moremo mimo njegovega siceršnjega delovanja v političnem in gospodarskem prostoru. V celotnem povojnem obdobju, dokler mu je zdravje to dopuščalo, se je vključeval v vse oblike političnega in lokalnega delovanja v kraju in občini. Najdemo ga med organi takratnega Krajevnega ljudskega odbora Šmartno, na Prevaljah, v Dravogradu in v Slovenj Gradcu. Bil je odbornik občinske skupščine Slovenj Gradec polnih 25 let in v tem času je vodil številne svete in komisije. Polnih 60 let je trajalo njegovo javno delovanje, zato je prejel tudi številna javna priznanja in pohvale.

Ko se spominjam, kako sva se večkrat srečavala kot človeka, ki ju povezuje skupna skrb za nadaljnji razvoj in izboljšanje razmer v kmetijstvu, še danes občudujem njegovo zavzetost, ki jo je kazal vedno, kadar je beseda nanese na kmetijstvo in podeželje na sploh. Takrat sem kot nadobudni mladi odbornik šele spoznaval razmere v povojnem javnem in političnem življenju, v spominu pa mi še danes ostaja, kako sta se pokojni Ivan Čas in njegov stanovski prijatelj Gams iz Starega trga, vedno dobivala vsaj petnajst minut pred sejo občinske skupščine, kako sta usklajevala svoje poglede in stališča o odločitvah, ki so se nanašale na kmetijstvo, in kako sta znala ta stališča in poglede kasneje tudi zagovarjati v javnih razpravah.

Ves ta čas pa je življenje teklo naprej. Marovšekov oče je doma sčasoma predal svojo kmetijo sinu Jožetu, sam pa se je umaknil iz javnega življenja in mirno zaživel na svojem domu z ženo Tončko, kjer sta največkrat poveselila ob obiskih svojih vnučkov. Skoraj vedno sem ga obiskal ob novem letu in veliko sva se pogovarjala o novih razmerah v kmetijstvu in političnem delovanju na sploh. Ob letošnjem prehodu v novo leto pa se nisva več srečala. Njegovo zdravje je bilo že tako načeto, da se je težko sporazumeval z okoljem. Mogoče pa je tudi prav tako, saj mi je tako ostal v spominu tak, s kakršnim sem klepetal ob zadnjem obisku v začetku lanskega leta.

Mirko Tovšak

Fotografija: je bila objavljena v št. 8,9/2005

Spomin

Minilo je leto dni, odkar smo se na pokopališču Mirje v Mežici za vedno poslovili od našega

Francija KLAVŽA, dr. vet.

Ob obletnici smrti našega dragega sina, brata in prijatelja Francija se še enkrat iskreno zahvaljujemo županu občine Mežica Janezu Praperju za poslovilni govor in gospodu župniku Franciju Lenasiju za opravljen pogrebni obred. Hvala Benjaminu Kumpreju za njegov govor in portret, hvala godbi pihalnega orkestra Rudnika Mežica, hvala pevcem Lovske družine Peca – Mežica, hvala pevcem s Prevalj, Društvu malih živali iz Mežice ter Strelskemu društvu Mežica za častno slovo.

Hvala vsem za darovano cvetje, sveče in svete maše. Hvala vsem in vsakomur posebej za izrečena sožalja in iskrena sočustvovanja ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Žalujoci: oče Franc, brata Peter in Jure in ostalo sorodstvo

Franc Pogorelčnik, p. d. Grešovnik

☆1944

†2006

24. januarja 2006 smo se na šmiklavškem pokopališču poslovili od našega znanca, prijatelja in sosedu Grešovnikovega Franca.

Bolečino in žalost so delili Francevi svojci, ki so z njim doživeli lepe, pa tudi težke trenutke. Ko smo izvede-

li, da je nenadoma umrl, kar nismo mogli dojeti. Nismo vedeli, da je bil bolan. Usoda je hotela, da je umrl prav na rojstni dan svojih bratov dvojčkov Jožeta in Vančeka.

Franc se je rodil v decembru leta 1944 v številni Grešovnikovi družini, kjer je bilo sedem otrok. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju v Šmiklavžu. Bil je izredno delaven in marljiv človek, saj je že v šolskih letih pomagal pri delu svojemu očetu. Ker je bila kmetija majhna, družina pa velika, se je po končani osnovni šoli zaposlil v podjetju Imont, kjer je delal celih 32 let vse do svoje upokojitve. Ko mu je leta 1971 umrl oče in nekaj let pozneje še mati, je postal gospodar Grešovnikove kmetije. Gospodaril je skupaj z brati; Franc kot prvi jim je že v svojih mladih letih pomagal pri razvoju in napredku. Posebno veselje je imel do kmetovanja, zato so skupaj kupili še eno posestvo, da so lahko redili še več živine, za katero je prav on zavzeto skrbel. Prav tako je z velikim veseljem skrbel za sadje, posebno še za vrt, kjer je pridelal veliko domačih vrtnin, ki jih je znal izkoristiti na najboljši način v domačem gospodinjstvu, saj je ob vsem delu, ki ga je opravljal, tudi gospodinjil.

Z nakupi različnih strojev in traktorjev je stremel za tem, da bi jim bilo delo na zemlji olajšano, imel pa je še veliko načrtov in zamisli.

Veliko stvari je znal narediti - od ključavničarskih do bobnarskih del in še marsikaj. Poznali pa smo ga tudi kot družabnega človeka, saj se je velikokrat udeležil raznih izletov kulturnega društva, predvsem pa društva upokojencev, da si je s tem vsaj malo oddahnil od vsakdanjega dela.

Prehitro se je končala njegova življenjska pot. Pogrešali ga bomo kot prijaznega, dobrega in nasmejanega človeka.

Vinko Šmon

Zahvala

Ob boleči in prezgodnji smrti našega dragega

Frančeka, **Franca POGORELČNIKA,**
p. d. Grešovnika,

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znanec in prijateljem, ki so nam z besedami sožalja lajšali bridke bolečine, darovali cvetje, sveče in svete maše.

Prisrčna hvala bivšim sosedom podjetja Imont, reševalcem ZD Slovenj Gradec, zdravnici, župniku Tinetu Tajniku, pevcem Fantom izpod Graške gore, govornikom Vinku Šmonu in Jožetu Mirkacu, pogrebni službi Komunala Slovenj Gradec ter sosedom Proštu, Cesarju, Poplotniku in Viktorju Smolnikarju za nesebično pomoč.

Žalujoci: bratje Adolf, Jože, Ivan, Milan, sestre Franciška in Antonija ter nečaki Tomaž, Janja in Natalija

Avgust Svečko

☆1935

†2005

Ko nekoga za vedno izgubiš,
ko odnese s seboj del tebe,
še le takrat se zaveš,
da ga ljubiš bolj kot sebe.

Tiho, kot je živel, je 21. decembra 2005 umrl Gusti Svečko, doma iz Podgore pri Kotljah.

Rodil se je 22. julija 1935 na Glažuti nad Mislinjo. Bil je prvorojenec v družini, v kateri se je rodilo še devet otrok in je tako družina skupaj s starši štela 12 članov. Življenje v veliki družini, ki se je iz meseca v mesec prebijala le z enim zaslužkom, je Gustija oblikovalo v dobrega, poštenega človeka, ki je kljub uspehom ostal skromen, preudaren in razumevajoč. Njegova prva zaposlitev je bila v velenjskem rudniku, kmalu pa je postal gozdni delavec in je delu v koroških gozdovih ostal zvest vse do upokojitve leta 1980. Pri delu je izstopal po svoji delavnosti, vestnosti in odgovornosti, za kar so mu nekdanji sodelavci Gozdnega gospodarstva, enote Ravne, nadvse hvaležni.

Družino si je ustvaril leta 1961, ko se je poročil s Kristino Kovše iz Spodnjega Razborja. V zakonu sta se mu rodili dve hčerki, ki ju je imel zelo rad. V Podgori sta si z ženo zgradila topel dom, v katerem sta skromno in lepo živela, dokler ni prišla bolezen. Operacija na srcu leta 2001 je bila težka preizkušnja zanj in za celo njegovo družino, a z vztrajnostjo, potrpežljivostjo in življenjskim optimizmom jo je uspešno prestopil in kar dobro okrevljal. Bolezen pa, ki se ga je lotila pred dobrima dvema mesecema, je uspela dokončno izčrpati njegove življenjske moči, saj je bitko kljub močni volji in kljub pomoči zdravnikov in svojih najdražjih za zmeraj izgubil.

Z udeležbo na pogrebni slovesnosti smo se njegovi svojci, sorodniki, nekdanji sodelavci, sosede, številni prijatelji in krajan v velikem številu poklonili veličini človeka, ki je dolga leta priazen, skromen in pošten živel med nami in nam bil vsem skupaj svetel vzgled.

Urška Zdovc

V spomin

»Človek ni na tem svetu doma.
Dom umrljivega telesa je zemlja,
ki je nas vseh mati.
Dom neumrljive duše pa je
v dolgi večnosti očetova hiša.
Skozi vrata rojstva pridemo
v to deželo prebivat, skozi vrata
smrti gremo v neznano večnost
počivat.«

A. M. Slomšek

25. januarja je minilo leto dni žalosti, kar nas je zapustil in odšel k svojemu Stvarniku naš dragi mož, oče, dedi in pradedi

Karle PERŠAK, p. d. Pušnikov dedi

iz Podkraj pri Mežici.

Vsem, ki obiskujete njegov grob in se ga spominjate, se iskreno zahvaljujemo.

Vsi njegovi

Prišepe-
tovalec

PEKTORALE - antični in srednjeveški prsni nakit
DAJAN - izraelski general (Moše, 915-1981)

IRI - drugo ime za reko Evrotas

VEDETA - lahka izvidniška ladja

ABORIGINI - prvotni prebivalci v Avstraliji

TAPIR - vrsta rastlinojedih živali iz reda kopitarjev

ETALON - natančen vzorec mere ali uteži

OGI - pristanišče na japonskem otoku Sado

JENA - mesto v Nemčiji ob reki Saali

Poper in sol

sta pravica
vsakdo ju zasluži
to je resnica
če kdo je prikrajšan
za ti dve stvari
ta ni več človek
vrzimo ga v smeti

Junak

Čemim tu
in sem stripovski junak
V črnbeleni sliki
z zlomljeno nogo
z razklanim obrazom
Razmišljam v oblaki
vse je izpuhtelo iz mene
V omari v plašču
zgolj kup denarja in pištola

Ahil in Samson

Z Ahilom sva si čisto enaka
Oba sva ranljiva v peto
Razlika je le v tem
da sem jaz ranljiv tudi drugje
S Samsonom sva si čisto enaka
Oba imava moč v dolgih laseh
Razlika je le v tem
da imam jaz moč tudi drugje

Križanka za razvedrilo

	KRIŽANKA SESTAVILA: MAJDA PAJET	SEKANJE SPRAVLJANJE JE NPI- DREVES	DEL KOLESAR- SKE DIRKE	TISTI KI JE "HUDICA NA POL PRESEKAL"	TOAST BREZ "REPA"	PLANICA	AVT. OZNAKA ZA RIBEK	ANTON ČEHOV (1864- 1904)	PREDLO- VALNICA LESA V PAMEČAH	MOŠTVO, TEAM
	ANTIČNI IN SREDNJE- VEŠKI PRSNI NAKIT									
	MAHIEN OTROK									
	IZRAELSKI GENERAL (Moše, 915- 1981)						JERMEICA, STROJNA ŽAGA	KEM. SIMBOL ZA SILICIJ		
						KRAJ PRI PUBLJANI DRUGO IME ZA EVROTAS		NIKO PRIJATELJ		
	TKANINA NA OKNU	STROKOV- NIJAK ZA ZOB	ASIMETRIČ- NOST	NAPITNICA LAHKA IZVIDNIŠKA LADJICA				ENAKA VOKALA SPECIALIST ZA GLOJIN UŠESA		
					MUZA LJUBI PESNIŠTVA ORŠKI BOO VETROV				PIVOTNI PREBIVALCI V AVSTRALIJ	OTROK KI RAD NAGAJA
	TRIMASTA DOMAČA ŽIVAL: SIVEC				KORNELIJA (1982)		VRSTA DGLJKOVO DIKA //			
IZPLAKO- VALNIK				VZKLIK RAZUČA- RANJA, OBŽALO- VANJA		POSKUS (poz. na DRAMATIK (Slovko)				
OMENJANJE				IME ČRKE L		GOVEČAR IVAN PODZEMNI ŽUŽKOVED		ŽIVALSKI IZRABEK NA GLAVI SAMO		
STRINE LUNT				SPEVOGRRA	SLOVENSKI DIRIGENT (1880)	AVTOM. OZNAKA KRANJA		NERD IT. DEN. ENOTA VRSTA KOPITARJEV		
NATANČEN VZOREC MERE ALI UTEŽI						KEM. EL. (RE) PLEME, VRSTA				
KRATICA ZA HRVASKO			HOTELSKO STANOVANJE JE Z VEC SOBAMI					PRIST. NA JAP. OTOKU SADO STARA MAMA		
KEM. SIMBOL ZA NIKELJ			MESTO V NEMČIJ TOMO ČESEN			ZMES, KISEL POLJE PREKO ČESA KEM. EL. LANTAN				
ZLATENICA						KISLI RUŽNI SADEŽI				
SLOV. PISATELJ (Janko, 1891- 1952)				EDEN OD STARŠEV		ŽLAHTEN TOBAČNI IZDELEK (naraj)				

Viharnik

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj
Gradec, d. d., Vorančev trg 1,
2380 Slovenj Gradec

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Pritržnik

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik,
Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

idejna zasnova, grafično

oblikovanje in priprava za tisk:

Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o.
Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:

Ida Robnik

Na podlagi mnenja ministrstva za
informiranje z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega
značaja (tč. tarifne številke 3).

O 40-letnem delovanju MPZ Franc Ksaver Meško Sele-Vrhe

Novanka Kotnik, predsednica Kulturno prosvetnega društva Ksaver Meško Sele-Vrhe

KULTURNO PROSVETNO DRUŠTVO
KSAVER MEŠKO SELE-VRHE
IN
MOŠKI PEVSKI ZBOR
FRANC KSAVER MEŠKO SELE-VRHE

VABITA NA

JUBILEJNI KONCERT OB 40. OBLETNICI DELOVANJA

V NEDELJO, 5. MARCA 2006, OB 14. URI
V VEČNAMENSKEM DOMU SELE-VRHE.

PROGRAM:

I. DEL

1. MI DANES PRAZNUJEMO - Viktor Poplaz
2. DVE BELI BREZI - Jože Leskovar
3. TE DEN PA ŽE PROTI KRAJU GRE - Ciril Krpač
4. MAM PA MLINČ POD KVANCAM - priredil Luka Kramolc

II. DEL

1. KAJ TAM SE V VINOGRADU BLISKA - Janez Kranjec
2. SNOČI SEM PA U NMU KRAJU BIV - priredba Uroš Krek
3. KAJ BI ŽELEL SI ŠE VEČ - Rudi Bardorfer
4. ZABUČALE GORE - Jože Leskovar

GOSTJE:

FANTJE Z GRAŠKE GORE

(kot KOLEDNIKI delujejo že 25 let)
Vodja vokala: MARKO LENART
Organizacijski vodja: DRAGO PLAZI

1. TIHI MRAK - narodna
2. KOSEC - Jože Mirkac
3. SLAVČEK MILO JE NAGLAŠAL - narodna
4. URA ŽIVLJENJA - Jože Mirkac

MPZ KSAVER MEŠKO SELE-VRHE

Zborovodja: **Milan HOVNIK**

I. TENOR:

Viktor HOVNIK
Tomaž POPLAZ

II. TENOR:

Marjan HOVNIK st.
Miran LEČNIK

I. BAS:

Milan HOVNIK ml.
Marjan HOVNIK ml.
Janez SOVINC

II. BAS:

Florjan HOVNIK
Janez KRESNIK
Franc DVORNIK
Jure LAHOVNIK

»Ni ga umetnika, ki s svojim petjem zna, kakor z dihom skrite sreče, priti vsem nam do srca«. Tako se glasi spremna misel na novi zgoščenki MPZ Franca Ksaverja Meška, ki je bila izdana letos, ko zbor praznuje svoj štirideseti rojstni dan.

Krajani PVS Sele-Vrhe dobro poznamo naš domači MPZ, saj se z njim srečujemo skoraj na vseh prireditvah v našem malem kraju. Prav ponosni smo, ko se s svojo pesmijo znajo dotakniti tudi src vseh ljubiteljev petja, ki pridejo k nam, bodisi na Sele bodisi na Vrhe. Lansko leto so se s svojim ubranim petjem prikazali tudi skupaj s škratki na Zagmajškovem vrhu na Gmajni.

Letos zmagoslavno obračajo 40. stran knjige, ki je polna slovenskih pesmi in dogodkov iz življenja selških pevcev, ki jih radi delijo s svojimi krajani in najbližjimi, saj jih ti vselej podpirajo v dobrem in slabem.

Njihovo poslanstvo v teh štiridesetih letih je bilo bogatiti zakladnico kulturnega delovanja na Selah in Vrhah, kar jim je tudi dobro uspevalo. Njihov začetek sega daleč nazaj v šestdeseta leta, ko se je na Selah začelo organizirano petje. Takratni ljubitelji ljudskega petja so se ob mrzlih zimskih večerih zbirali v topli Hovnikovi sobi, kjer jih je začel učiti pevovodja Miha Hovnik.

Da se v Hovnikovi sobi pevci niso samo gredli in prijetno družili, je leta 1966 dokazala ustanovitev Okteta Sele-Vrhe, ki so ga sestavljali: Viktor Hovnik, Slavko Konečnik, Viktor Poplaz, Rudolf Kotnik, Franc Kotnik, Milan Hovnik, Ivan Lahovnik in Ivan Čas. Pevovodjo Miho Hovnika je nadomestil mladi profesor glasbe Viktor Poplaz. Organizirano petje je z leti v domačem kraju in okolici postajalo nuja, dobro ime pa so si pevci ustvarili s svojimi nastopi na mnogih prireditvah.

Velika želja občinstva po razvoju pevske tradicije je narekovala potrebo po novih selških fantih in moških, ki so si kljub trdemu kmečkemu delu znali vzeti čas

za prijetne urice pri Hovnikovi. Tako je leta 1982 nastal Moški pevski zbor, v katerem je prepevalo dvanajst pevcev. Leta se je z ustanovitvijo Kulturno prosvetnega društva leta 1986 preimenoval v MPZ Franc Ksaver Meško, katerega ime samo po sebi priča, kakšen vzornik in učitelj je duhovnik ostal Selčanom tudi po smrti.

Zgodovina MPZ je bila zelo pestra tudi kar se tiče števila članov. Starejši so odhajali in se jih radi spominjamo, mlajši pa so prihajali in še bodo. Petje na Selah je postalo tradicija, ki prehaja iz roda v rod.

Ob praznovanju 35. obletnice aktivnega delovanja je dvanajsterica dokazala, kaj vse je možno ustvariti z dobro voljo in vztrajnostjo. Svojeja izjemnega dosežka so se leta 2001 veselili: Janez Kresnik, Franc Dvornik, Jurij Lahovnik, Florjan Hovnik, Franc Kotnik, Milan Hovnik (st.), Marjan Hovnik (st.), Marjan Hovnik (ml.), Viktor Hovnik, Karel Kotnik, Slavko Konečnik ter Milan Hovnik (ml.). 40-letnico izjemnega delovanja v najstarejšem zboru v Mislinjski dolini pa v letošnjem letu praznuje enajst pevcev: Janez Kresnik, Franc Dvornik, Jurij Lahovnik, Florjan Hovnik, Miran Lečnik, Marjan Hovnik (ml.), Marjan Hovnik (st.), Janez Sovinc, Viktor Hovnik, Tomaž Poplaz ter pevovodja Milan Hovnik, ki opravlja to poslanstvo že dobrih 35 let, za kar so mu pevci iskreno hvaležni in upajo, da bo delo pevovodje še naprej z veseljem opravljal.

Biti član MPZ Franca Ksaverja Meška tukajšnjim pevcem ne pomeni samo prihajati na vaje, peti na nastopih, pogrebih, otvoritvah in drugih javnih prireditvah; zanje imajo velik pomen tudi druženja po koncertih, na skupnih izletih, pevskih pripravah v zdraviliščih ter na pohodih in drugih srečanjih. Največji zaklad pa jim pomeni medsebojno razumevanje, ki ga hočejo gojiti še nadaljnjih 40 let. Za uspešno delovanje in priza-

devnost so prejeli številna priznanja, pohvale in plakete, ki imajo za vsakega posameznika posebno mesto in bodo v letošnjem letu za širšo javnost na ogled v dvorani Večnamenskega doma Sele-Vrhe.

Za vse člane Kulturno prosvetnega društva ter krajane Sel, Vrh in Gmajne bo leto 2006 izjemen praznik. S prireditvami, ki jih bomo v tem letu organizirali, se bomo s skupnim sodelovanjem krajanov in članov ter njihovo

dobro voljo potrudili, da bo čutili pozitiven utrip kraja. Pevcem izrekam srčne čestitke in jim namenjam še tele besede: »Hvala, ker ste s svojim trudom in marsikdaj z žrtvovanjem prispevali, da je naš

kraj postal razpoznaven in velik v naši mali Sloveniji!« Velik dogodek počastitve jubileja se bo zgodil v Večnamenskem domu na Selah 5. marca 2006 ob 14. uri. Vabljeni vsi ljubitelji ljudskega petja!

SREČNO IN BOGATO NOVO LETO 2016!

BREZ PANIKE! (Bi rekel dobri vojak Švejk)
Garantiramo glavnicu.
Jamčimo za že dosežen donos.
Prednost več

PE Podružnica Slovenj Gradec,
 Francetova c. 7, 2380 Slovenj Gradec,
 tel.: 02/88 12 700, 02/88 12 730,
 faks: 02/88 12 737,
 e-pošta: pe-slovenj-gradec@zav-mb.si

080 19 20 ZMprizma.si

ZM PRIZMA
FlexPension

naložbeno življenjsko
 zavarovanje
 s kapitalno garancijo

Gradovi v Podpeci

Ida Robnik

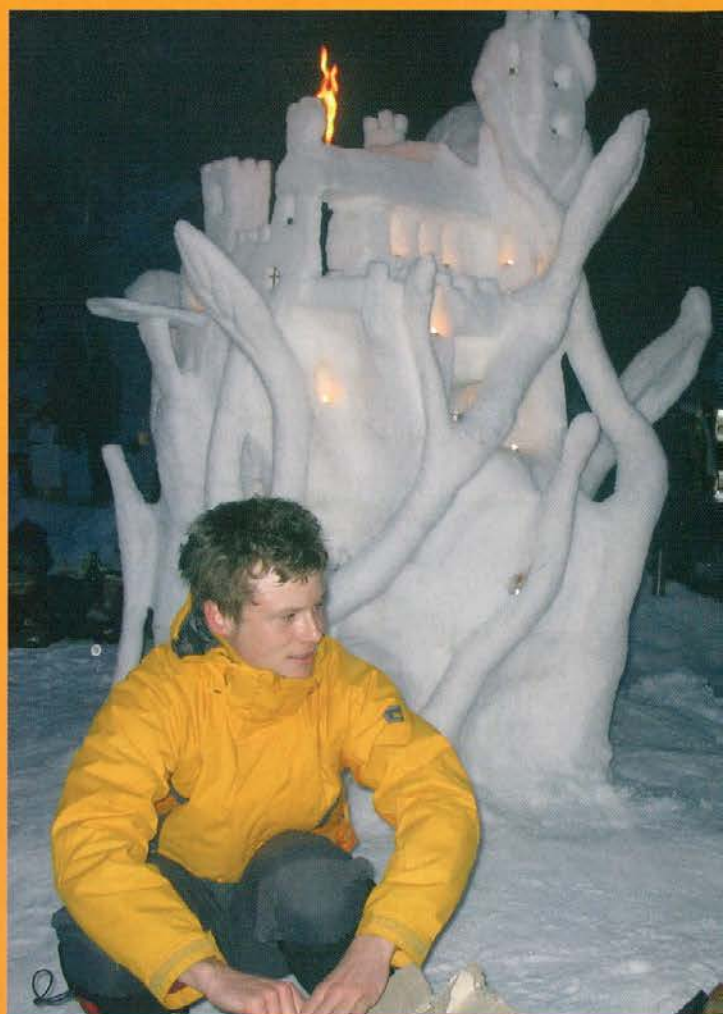
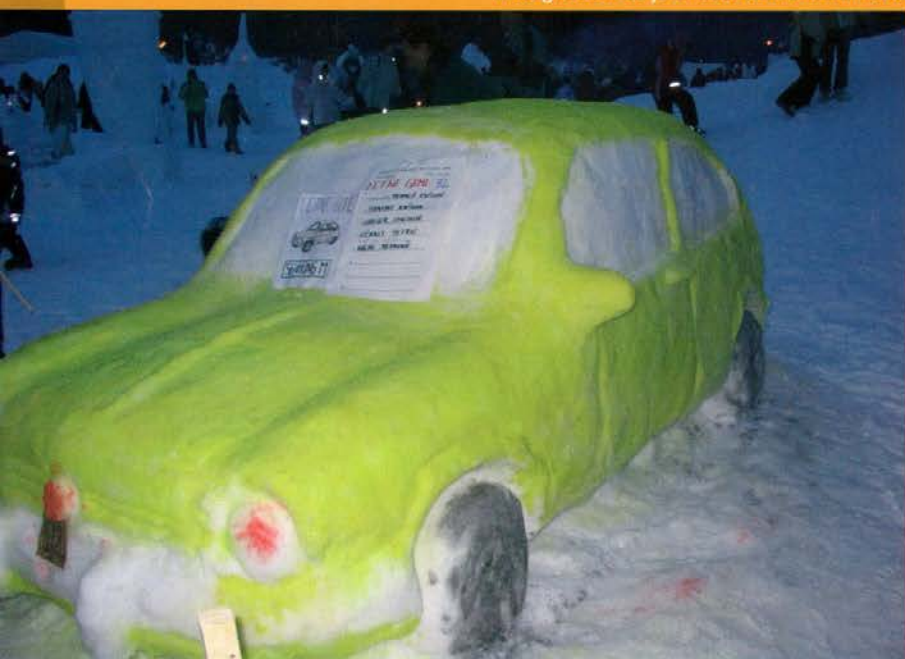
V Mitneku pod Peco je bilo tudi letos živahno v dneh 28. in 29. januarja, pa tudi še cel naslednji teden. Ljubitelji snežnih gradov so zgradili pravljlično deželo najrazličnejših grajskih poslopij, pa tudi vseh mogočih drugih skulptur: prečudovitega laboda, rumenega fička, pa preše, raznih pravljličnih bitij in obvezni snežni tobogan za otroke. Organizator je pripravil

zabavni program za odrasle in za otroke, tudi gostinska ponudba je bila zadovoljiva, vendar pa je marsikdo zapustil prizorišče z bojaznijo, kako bo po dokaj poledeneli cesti prišel v dolino. Kljub vsemu pa smo odnesli dobre vtise in prav gotovo se bo letos marsikdo še večkrat podal v deželo Kralja Matjaža, Perkmandlca in Gozdnega moža, ko pride pomlad.

Otroci so si ga ogledali od znotraj

Med gradovi se je znašel tudi snežni fičko

Po končanem delu

Ob čajniku

